

SERMIN DİNÇ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SAĞ. BİL. ENST.

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL-2014

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**BABA-BEBEK ARASINDAKİ BAĞLANMA DURUMU VE
ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

SERMİN DİNÇ

**DANIŞMAN
YARD. DOÇ. DR. SERAP BALCI**

**ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ PROGRAMI**

İSTANBUL-2014

TEZ ONAYI

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programında Sermin Dinç tarafından hazırlanan “Baba – Bebek Bağlanma Durumu ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi ” başlıklı Yüksek Lisans tezi, yapılan tez sınavında Jürimiz tarafından başarılı bulunarak kabul edilmiştir.

08 / 07 / 2014

Tez Sınav Jürisi

<u>Ünvanı Adı Soyadı (Üniversitesi, Fakültesi, Anabilim Dalı)</u>	<u>İmzası</u>
1.Prof.Dr.Suzan Yıldız İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi / Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi	
2.Doç.Dr.Leyla Küçük İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi / Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi	
3.Doç.Dr.Gülçin Bozkurt İ.Ü.Bakırköy Sağlık Bilimleri Fakültesi / Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi	
4.Yard.Doç.Dr.Serap Balcı (Danışman) İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi / Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi	
5.Yard.Doç.Dr. Ayşe Karakoç Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi / Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi	

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

SERMİN DİNÇ

İTHAF

Aileme ve tüm çocuklara ithaf ediyorum.

TEŞEKKÜR

Tezimin tüm aşamalarında titizlikle inceleyip destek ve görüşlerini esirgemeyen danışmanım Yard. Doç. Dr. Serap Balcı başta olmak üzere yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini paylaştan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalındaki tüm hocalarıma,

Her konuda desteği, anlayışı ve katkısından dolayı Suna Uysal'a

Her zaman yanımda olan ve olacak olan canım aileme,

Bu süreçte yanımda olan tüm arkadaşlarıma ve isimlerini sayamadığım emeği geçen herkese **TEŞEKKÜR EDERİM.**

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI.....	İİ
BEYAN.....	İİİ
İTHAF.....	İV
TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	Vİ
TABLolar LİSTESİ.....	Vİİİ
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	İX
SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	X
ÖZET.....	Xİ
ABSTACT.....	Xİİ
1- GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2- GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Bağlanma Kavramı.....	3
2.2. Bağlanma Kuramı.....	4
2.3. Bağlanma Stilleri.....	6
2.3.1. Bebek-Çocuk Bağlanma Stilleri.....	6
2.3.2. Yetişkin Bağlanma Stilleri.....	7
2.4. Bağlanmayı Etkileyen Faktörler.....	8
2.5. Bebek- Ebeveyn Bağlanması.....	9
2.5.1. Anne – Bebek Bağlanması (Maternal Bağlanma).....	9
2.5.2. Baba - Bebek Bağlanması (Paternal Bağlanma).....	10
2.6. Bağlanma Davranışları (Ebeveyn-Bebek).....	13
2.7. Bağlanmanın Psikopatolojisi.....	14
2.8. Baba-Bebek Bağlanmasında Hemşirenin Sorumlulukları.....	16
3- GEREÇ VE YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi.....	18
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	18
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	18
3.4. Araştırma Soruları.....	18
3.5. Vaka Seçim Kriterleri.....	19

3.6. Veri Toplama.....	19
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi.....	20
3.8. Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları.....	20
3.9. Araştırmanın Yürütülmesi Sırasnda Karşılaşılan Zorluklar.....	21
4- BULGULAR.....	22
5- TARTIşMA.....	33
KAYNAKLAR.....	44
KURUM İZNİ	59
ETİK KURUL KARARI.....	60
ÖLÇEK İZNİ.....	63
ÖZGEÇMİş.....	64

TABLolar LİSTESİ**Sayfa No:**

Tablo 4.1: Anne ve Babaya Yönelik Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı.....	23
Tablo 4.2: Babanın Çocukluk Dönemine İlişkin Özelliklerinin Dağılımı.....	24
Tablo 4.3: Babanın Çocukluk Dönemine İlişkin Özelliklerinin Dağılımı.....	25
Tablo 4.4: Babaların Baba Bebek Bağlanma Ölçeğinden (B-BBÖ) Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	27
Tablo 4.5: Babaların Bazı Sosyodemografik Özellikleri ile B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	28
Tablo 4.6: Bazı Demografik Özellikler İle B-BBÖ Arasındaki İlişki.....	29
Tablo 4.7: Babanın Çocukluğunda Ailesi İle İlişki Durumuna Göre B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.8: Babanın Çocuğu İle İlişki Durumuna Göre B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	31

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 4.1: Babaların Baba-Bebek Bağlanma Ölçeğinden (B-BBÖ) aldıkları puan ortalaması	27
--	----

SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ

- B-BBÖ : Baba-Bebek Bağlanma Ölçeği
DSÖ : Dünya Sağlık Örgütü
PPAQ : Postnatal Paternal- Infant Attachment Questionnaire

ÖZET

Dinç, S. (2014). Baba-Bebek Bağlanma Durumu ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ABD. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Araştırma, baba-bebek arasındaki bağlanma durumunu ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır. Araştırma verileri, İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sağlam Çocuk Polikliniğine Mart-Haziran 2012 tarihlerinde başvuran 6 aylık bebeği olan 95 babadan elde edildi. Veri toplamada araştırmacı tarafından hazırlanan Anket formu ve Güleç (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan Baba-Bebek Bağlanma Ölçeği (B-BBÖ) kullanıldı. Veriler; ortalama, standart sapma, sayı ve yüzdelik, t testi, ANOVA, pearson korelasyon testi ile değerlendirildi.

Araştırma sonucunda; babaların yaş ortalamasının $32,78 \pm 4,17$ yıl olduğu, çoğunlukla üniversite mezunu olduğu, özel sektörde çalıştığı, iki çocuğa sahip olduğu bulundu. Eğitim düzeyi yüksek olan, kamuda çalışan ve maddi durumu iyi olan babaların B-BBÖ'den aldıkları puanın anlamlı düzeyde yüksek olduğu görüldü ($p < ,05$). Çocuk sayısı arttıkça B-BBÖ'den alınan puan ortalamalarının düştüğü, bunun yanında kendi çocukluğunu iyi geçiren, çocuğunun fiziksel ihtiyaçlarına yardım eden, çocuğuyla 5 saat ve üzeri zaman geçiren ve bundan keyif alan babaların ölçekten aldıkları puan ortalamalarının da anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu ($p < ,05$).

Çocuğun sağlıklı şekilde büyüme ve gelişmesinde, anneler kadar babalarda önemli bir role sahiptir. Bu nedenle sadece anne-bebek ilişkisi değil, baba-bebek arasındaki ilişkide gözlenmeli ve desteklenmelidir. Anne ve babaların ebeveyn bebek ilişkisi ve sonuçları konusunda bilinçlendirilmesi, bu konuda oluşacak sorunları önlemeye katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : Bağlanma, Baba, Bebek, Ebeveyn, Hemşire.

ABSTRACT

Dinc, S. (2014). Determination of Father-Baby Attachment and Fathers That Effect This Condition. Istanbul University, Institute of Health Sciences, Child Health and Disease Nursing Department, Master Thesis. Istanbul.

The research, Paternal-Infant attachment between the state and the affecting factors appear to have been made as descriptive and sectional. The research data, Istanbul University Cerrahpaşa Medicine of Faculty Department of Pediatrics Healthy Children admitted to polyclinic in March-June 2012, 95 fathers of infants from 6 months of age were obtained. Data collection questionnaire prepared by the researchers and Gulec (2010) adapted to Turkish by the Paternal-Infant Attachment Questionnaire (PPAQ) was used. Data; The mean, standard deviation, number and percentage, t-test, ANOVA, Pearson's correlation test were evaluated.

As a result of the research these information below, were determined: average age of fathers is $32,78 \pm 4.17$, mostly these fathers are University Graduates, they work in private sector and have two children. With high levels of education, public employees and the financial situation of fathers with good scores taken from PPAQ level was found to be significant ($p < ,05$). The number of children increases, PPAQ taken from the average score of the falls, as well as his own childhood, a good pass, the child's physical needs, helping with a child 5 hours and higher spending time and enjoying this area of the fathers taken from the scale mean score was also significantly higher were found to be ($p < , 05$).

Fathers have an important role in growth and development of their children, as their mothers have. Therefore, not only the mother-infant relationship, the relationship father-infant must be observed and should be supported. Mothers and fathers express opinions of the parent-infant relationship and results in raising awareness on this issue will contribute to the prevention of problems will occur.

Key Words: Attachment, Father, Infant, Parents, Nurse.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Bağlanma; bir bireyden özel bir kişiye karşı gelişen duygusal bir bağıdır. Rousseu bağlanmayı ilk olarak 18.yy'da anne bebek sevgisini tanımlamak üzere kullanmıştır (Kavlak, Şirin 2009). Bowlby tarafından geliştirilen bağlanma kuramı, insanların kendileri için önemli olan diğer kişilerle duygusal bağlar kurma eğiliminin nedenlerini açıklayan bir yaklaşımdır. Bowlby, bağlanmanın temellerinin bebek ve çocukluk dönemlerinde atıldığını ve anne-baba-çocuk arasında oluşan bağlanmanın sosyal, fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynadığını belirtmektedir (Kavlak, Şirin 2009; Bowlby 2012).

Bağlanmanın temelleri erken çocukluk döneminde atılır ve hayat boyu devam eder, bağlanma şekli ileride kurulan ilişkilerinde temelini oluşturur (Altundağ 2011). Sağlıklı gelişen bağlanma davranışı, ilk olarak çocuk ve ebeveyn arasında oluşmaktadır ve sonraki dönemlerde iki yetişkin arasındaki bağlanmanın oluşmasında etkili olmaktadır (Sımsıkı 2011).

Bowlby (1958) tarafından ilk kez kavram olarak ele alınan bağlanma kuramı, Ainsworth tarafından çocuklar üzerinde yapılan çalışmalar ile geliştirilmiştir. Ainsworth, bağlanma stillerini güvenli bağlanma, güvensiz-kayıtsız bağlanma, güvensiz-kararsız bağlanma şeklinde üçe ayırmıştır (Benware 2013; Güner 2011). Yapılan araştırmalar güvenli bağlanmanın birçok olumlu etkisini gösterirken, güvensiz bağlanmanın çocukların gelişimi üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Grossmann, Grossman 2007; Konhanska, Kim 2013, Hazen ve ark, 2010). Güvenli bağlanmanın gelişebilmesi için bebeğin fiziksel ihtiyaçlarının zamanında ve tutarlı olarak yerine getirilmesi gerekmektedir. İhtiyaçların karşılanması kesintiye uğrarsa ya da bakımveren tarafından tutarsız davranışlar sergilenirse bebekte güvensiz bağlanma gelişir (Sımsıkı, 2011). Güvenli bağlanan bireylerin; sosyal hayatlarında daha başarılı, daha rahat ikili ilişki kurabilen, kendine güvenen, sosyal çatışmalarda problem çözmeye daha yatkın, araştırmaya ve kendini geliştirmeye açık bireyler oldukları belirtilmiştir. Güvensiz bağlanan çocuklarda ise bilişsel gelişimin yavaşladığı, davranış problemlerinin olduğu (Konchca, Kim 2013), yetişkinlik dönemlerinde ikili ilişkilerde problem yaşadıkları, depresyona daha meyilli bireyler oldukları vb. gibi sonuçlar elde edilmiştir (Soysal ve ark. 2005).

Bowlby, daha sonraki dönemlerde çocuğun gelişimi için baba ile geliştirilen bağlanmanın da anneler kadar etkili ve önemli olduğunu belirtmiştir (Bretherton 2010; Goodsell ve ark. 2010; Tüzün, Sayar 2006). Babanın bebeği ile olumlu ilişki içerisinde olması, bakımına katılması, oyun oynaması, güvenli bağlanmayı desteklemektedir (Erdoğan 2006). Oyun çocuğun gelişimi için önemlidir ve çocuklar fiziksel ihtiyaçları için annelerini tercih ederken oyun için genellikle babalarını tercih etmektedirler (Harrington 2011; Şahin, Demiriz 2014). Yani baba çocuğun bilişsel gelişimini desteklerken aynı zamanda olumlu bağlanmanın gelişmesini de katkı sağlamaktadır (Evans 1997; Hazen ve ark. 2010; Mehall ve ark. 2009; Soysal ve ark. 2005; Sımsıkı 2011). Özellikle babaları ile güvenli bağlanma geliştiren çocukların daha kolay ilişki kurabilen, mutlu, bağımsız ve araştırmacı çocuklar oldukları belirtilmektedir (Biller 1993; Soysal ve ark. 2005).

Baba-bebek bağlanmasında babanın çocuğuna dair sorumluluklarını yerine getirmesi çok önemlidir. Babanın sorumluluk alması ve bakıma katılması bebeğin babaya bağlanmasını desteklerken babanın da bebeğe bağlanmasında etkili olmaktadır (Sımsıkı 2011; Şahin, Demiriz 2014). Ayrıca babanın bağlanmasını etkileyen bazı faktörlerde vardır. Anne; baba ve bebek arasında köprü görevi görmektedir ve bu nedenle eşi tarafından desteklenen, eşi ile uyumlu bir ilişkisi olan babaların bağlanma düzeyleri daha yüksektir (Benware 2013; Grimes 2002; Verissimo 2011). Aynı zamanda çocuk sayısı, iş yaşamı, maddi durum, zamanın yeterliliği (Harrington 2011), babanın geçirdiği çocukluk döneminin kalitesi, ebeveynleri ile ilişkisi ve onlara karşı geliştirilen bağlanma stilleri de babanın bebeğine bağlanmasını etkileyebilmektedir. Çünkü bağlanma kuşaklar arası aktarımı olan bir durumdur (Benoit, Parker 1994; İlaslan 2009).

Çocukların bedensel ve ruhsal gelişimi ve ileriki dönemde yaşam kalitesinin olumlu etkilenmesi için güvenli bağlanmanın gelişmesi oldukça önemlidir (Lundy 2002). Bu nedenle sağlık profesyonelleri bağlanma konusunda bilgi sahibi olmalı ve anne kadar baba-bebek ilişkisini de gözlemeli, değerlendirmeli ve gelişmesi için destek olmalıdır (Balcı 1994, İşler 2007).

Araştırma, baba-bebek arasındaki bağlanma durumunu ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. BAĞLANMA KAVRAMI

Bağlanma; ilk olarak çocuk ile bakım veren arasında gelişen, özellikle stres durumunda belirginleşen, tutarlılığı ve sürekliliği olan bağ olarak tanımlanır. Ayrıca bağlanma, kişinin kendisine yakın gördüğü kişilere bağlanması (Sımsıkı 2011) ya da bebeğin tehlikelerden korunma ve güvenliğini sağlayacak olan kişi ile özel bir bağ kurması ve yakınlığını sürdürme eğilimi olarak da tanımlanmaktadır (Türköz 2007).

İnsan, doğası gereği topluluk içinde ve başka insanlarla ilişki içinde olmaya, insan yavrusu ise doğduğu ilk günden itibaren yaşamını sürdürebilmek için anne-babasının daha sonra da diğer insanların varlığına gereksinim duymaktadır. Bu durum insanın birarada yaşama eğilim ve gereksinimlerini ve aralarındaki bağ ve bağlanmayı açıklar (Altundağ 2011; Bowlby 2012; Sümer ve Güngör 1999).

Ebeveyn bağlanmasının intrauterin dönemde başladığı belirtilmektedir (Alhussen 2008; Abasi ve ark. 2012; Üstünöz ve ark. 2010). Anne ve babanın intrauterin dönemde bebeği ile konuşması, sevmesi ile bağlanmanın oluşabileceği ve bu dönemde gelişen bağlanmanın doğum sonrasında annelik babalık rollerini etkilediği ve çocuğun büyüme-gelişmesinde önemli rol oynadığı bildirilmektedir (Üstünöz ve ark. 2010). Bebeğin bağlanması ise doğumdan hemen sonra başlar. Bağlanma; doğum sonrası dönemde emme, başı anneye çevirme, bakımverenine yönelme, gülümseme, çevreleri ile anlamlı ilişki kurmaya başlaması gibi davranışlar ile gözlemlenebilir (Soysal ve ark. 2005).

Bebeklik döneminde sağlıklı duygusal gelişimin olabilmesi anne ve babaya bağlıdır. İlk bağlanma objesi genellikle annedir. Buna karşın birçok bebekte temel bağlanma anneye olduğu kadar babayla da iyi olmaktadır (Sımsıkı 2011). Anne tarafından desteklenen, özellikle ilk bir yıl içerisinde bebeğin bakımına katılan, çocuğu ile oyun oynayan ve birlikte kaliteli zaman geçiren babaların daha olumlu bağlandıkları görülmektedir (Erdoğan 2006; Howard 2010; Harrington 2011; Kuzucu 2011).

Eğer çocuk erken dönemdeki ilişkilerinde sevgi ve güven ile büyüdüyse, kendini sevmeye değer, güvenilir bir birey olarak algılar. Ancak bağlanma gereksinimleri karşılanmamış ve kesintiye uğramış çocuklar yalnızca anneleri tarafından değil, kimse tarafından sevilmediğine ve istenmediğine inanacaktır (Çamurlu 2006; İlaslan 2009).

Güvenli bağlanamayan çocuklarda; limbik sistem hücreleri yeterli gelişmemiş, okul öncesi dönemde problem çözme konusunda yetersiz, kişilik yapısında ve kişilerarası ilişkilerinde çeşitli sorunların ortaya çıkabileceği savunulmaktadır (Ramchandani 2009; Soysal ve ark. 2005). Çocukken güvensiz bağlanan yetişkinlerin ise geçmişten gelen birçok problem çözemedikleri, eşlerine karşı kıskanç tutumlar sergileyen ve çocuklarına karşı aşırı müdahaleci bireyler oldukları vurgulanmıştır (İlaslan 2009; Kochanska, Kim 2013). Güvenli bağlanan çocukların adölesan döneminde daha az saldırgan, daha yüksek sosyal duygusal yeterliliklere sahip olduğu (Kochanska, Kim 2013; Morsünbül, Çok 2011), babaya güvenli bağlanma geliştiren bebeklerin ise mutlu, bağımsız, kolay ilişki kurabilen çocuklar oldukları bilinmektedir (Biller 1993; Verissimo 2011). Ayrıca, baba-bebek bağlanmasının çocukların akademik başarılarını ve sosyal duygusal gelişimlerini olumlu olarak etkilediği (Erdoğan 2006; Güleç 2010; Grosman, Grosman 2007; Kuzucu 2011), yetişkinlik döneminde ise bireylerin ikili ilişkilerinde istikrarlı ve çocuklarına karşı aşırı korumacı yaklaşımdan uzak bireyler oldukları belirtilmektedir (İlaslan 2009).

Bağlanma davranışının devamlılık gösterdiği ve bunun kuşaklar boyunca aktarıldığı belirtilmektedir. Kendi ebeveynine güvenli bağlanan bir birey, erişkin olduğunda da aynı davranışı kendi çocuğuna da göstermektedir (Şen 2007). Yapılan bir çalışmada çocuklar 12-18 aylıkken ve 6 yaşındayken bağlanma örüntüleri incelenmiş ve bebekken edindiği bağlanma stillerini devam ettirdiği gözlenmiştir (Main ve ark. 1978). Diğer bir çalışmada ise güvenli bağlanan annelerin çocuklarının %75'inin de güvenli bağlandığı, güvensiz bağlanan annelerin çocuklarının %73'ünün de güvensiz bağlandığı görülmüştür (Vaughn ve ark. 1979).

2.2. BAĞLANMA KURAMI

Bağlanma kuramını ilk tanımlayan kişi John Bowlby'dir (Bretherton 1992). Kuramın bir kişilik gelişim kuramı olduğu ve temel olarak bağlanmayı bebeklik ve çocukluk dönemine odaklanarak ele aldığı belirtilmektedir (Morsünbül, Çok 2011).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından John Bowlby 1950 yılında evsiz çocukların ruh sağlığı üzerine bir bildiri sunması için Londra'ya çağırılmıştır (Bowlby 1944). Çocuk ve ergen hırsızların yaşamlarını gözlemleyen Bowlby, çocukların erken bebeklik dönemlerinde annelerinden ayrı kalmasından yola çıkarak, çocukların anneleriyle ilişkisinin sadece açlık güdüsünden kaynaklanmadığını savunmuş ve

bağlanma kuramının temellerini atmıştır (Bowlby 1944; Kesebir ve ark. 2011; Soysal ve ark. 2011).

Bowlby'den önce anne-bebek ilişkisini Anna Freud'da incelemiş, bebeğin anneye muhtaç olduğunu ve sadece fiziksel ihtiyaçları karşılandığında, bebeğin anneye bağlanabileceğini savunmuştur. 1969-1980'li yıllarda bağlanma kuramını geliştiren Bowlby ise bağlanmanın yalnızca fiziksel ihtiyaçların karşılanmasından değil, ayrıca annenin bebeğine gösterdiği yakınlıktan da kaynaklandığını belirtmiştir (Bretherton 1992; Bowlby 2012; Güner 2011).

Bowlby, insanlarda bağlanmanın hayatta kalmanın ötesinde bir işleve sahip olduğunu vurgular. Bunlar, bağlanma figürü ile yakınlığı koruma, güvenli sığınak ve çevreyi keşfetmedir (Sakman 2011). Bebek herhangi bir tehdit anında bağlanma figürüne yakınlaşır ve onu güvenli sığınak olarak görür. Bağlanma figürünün güvenle geri dönülebilecek bir yer olarak algılanması da bebeğin çevreyi araştırmasına olanak sağlar (Benware 2013; Bowlby 2012; Güner 2011).

Harlow'un 1958'de yavru maymunlar ile ilgili deneyleri anne-bebek ilişkileri bağlanma teorisi için zengin bir kaynak oluşturmuştur. Bu deneyde aynı odaya yerleştirilen iki adet yapma anne maymun bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi yumuşak havluyla kaplanmış sıcak maket anne, diğeri sert metal ama üzerinde biberon ve yiyecek barındıran bir maket annedir. Bebek maymunlar üzerinde biberon olan maketin yanına gidip sadece mama emmiş, fakat bütün zamanlarını sıcak maketle geçirmişlerdir. Araştırmacıların yavru maymunları korkuttukları durumlarda hemen sıcak maketin yanına koşmuşlardır. Kafese yeni bir oyuncak konduğu durumlarda ise sıcak maketi güvenlik üssü gibi kullanarak, yeni oyuncakları keşfetmişlerdir. Bu araştırma, anne bebek ilişkisindeki temel ihtiyacın bakımdan öte duygusal kaynaklı olduğunu ortaya koymuştur (Bowlby 2012; Harlow 1958; Tüzün, Sayar 2006).

İnsan yavruları da tıpkı maymun yavruları gibi belli bir yaşa kadar annenin bakımına ihtiyaç duymaktadırlar. Davranışsal ve içgüdüsel bağlanma sisteminin temel işlevi bakıma ihtiyacı olan tecrübesiz yavruların tehlikelerden korunmak için daha deneyimli ve koruyucu ebeveynlerinin yakınlarında bulunmalarını sağlamaktır (Bowlby 2012). Bu yakınlık bağlanma sistemini için çok önemlidir çünkü bu durum bebeğin hayatta kalmasını sağlamaktadır (Bowlby 2012; Güleç 2010; Güner 2011).

Bebeklerdeki bağlanmanın sağlıklı olması için bakımverenin tepkileri temeldir, bütün bebekler terk edilme korkusuyla doğar ve aç kaldıklarında ya da tehdit

algıladıklarında ağlayarak yardım çağrısında bulunur. Bu esnada onu destekleyen bir ebeveynin olması, bu davranışı rutin haline getirmesi bebekteki içgüdüsel korkuyu güvene çevirir ve bebek için güvenlik üssü oluşmuş olur. Bebeğin davranışlarına verilen tutarsız ve karışık cevaplar, bebekte güvenilir bir davranış şablonu oluşturmayacak, tehdit algıladığında yanına gelecek bir kişi olduğunu düşünmeyecektir (Güner 2011).

Bowlby (1982), bebekte oluşan bu şablonlara “içsel çalışan modeller” olarak tanımlamıştır. İçsel çalışan modeller; günlük hayatımızda insanlarla iletişim kurarken kullandığımız ve yaşadığımız olaylar, anılar ve tecrübelerimizden meydana gelen bir sistemdir. Verdiğimiz tepkileri geliştirdiğimiz içsel çalışan modellerimize göre veririz. Çocuklar içsel çalışan modellerini bağlanma sürecinde ebeveynleri ile olan ilişkisinde geliştirir. Bu sistem bebeğin annenin davranışlarını tanıması ve beklenti üzerine oluşturması ile çalışır. Ebeveyn tarafından bir ölçüde karşılanan güvenlik duygusu çocuğun dünyayı algılayışını belirler (Tüzün, Sayar 2006). Bebek davranışlarını bu tanımlamalar üzerinden gerçekleştirir ve reddedilen, güven/sıcaklık hissetmeyen bebekler kendilerini sevilmeyen olarak algılar, kabul ve bağlılık davranışları geliştiren bireyler ise içsel modellerini sevmeye değer benlik algısı üzerine kurarlar. Güvenli bağlanmanın sağlıklı gelişebilmesi için olumlu içsel modeller gelişmeli ve devam etmelidir (Güner 2011).

2.3. BAĞLANMA STİLLERİ

2.3.1 Bebek- Çocuk Bağlanma Stilleri

Bağlanma teorisine en önemli katkı sağlayanlardan biri Bowlby’in öğrencisi Mary Ainsworth (1978) olmuştur. Ainsworth geliştirdiği “Yabancı Ortam Deneyi” ile Ugandalı anneler ve bebeklerini incelemiştir (Bretherton 2010). Yaptığı deneyler sonucunda bağlanmada 3 tip davranış örüntüsü belirlemiştir. Bunlar; güvenli, dirençli/kararsız, kaçınan bağlanma stilleridir (Bowlby 2012).

Güvenli Bağlanma: Anne bebeğin ihtiyaçlarını anlatan ipuçlarına hızlı ve uygun bir şekilde cevap verirse bu anne-bebek arasında tutarlı bir ilişkiye sebep olur. Bu tutarlı ilişki güvenli bağlanmayı da beraberinde getirir. Güvenli bağlanan çocuklar, ebeveyninden kolayca ayrılır, yokluklarında tedirginlik yaşar, döndüklerinde kolayca kabullenir ve sakinleşirler. Ebeveynlerini yabancılara tercih ederler. Güvenli bağlanan bireyler özsaygıları gelişmiş, duygularını rahat ifade edebilen, sosyal becerileri gelişmiş bireylerdir (Çakır 2008; Sakman 2011; Sımsıkı 2011).

Kararsız-Güvensiz Bağlanma: Anne bebeğin ihtiyaçlarını tutarsız bir şekilde karşılar. Bakımları bazen zamanında yerine getirirken bazen ihmal ederek kesintiye uğratar. Bu çocuğu annenin her zaman yanında olacağı düşüncesinden uzaklaştırır. Çocuklar anneleri ayrılmadan önce endişelidirler ve anneleri gittiğinde oldukça üzgün olurlar. Anneleri geri döndüğünde ise çelişkili olarak, hem anneleri ile temas kurmaya çalışır, hem de tekmeleyerek tepki gösterirler. Bu tür bağlanmaya sahip bebekler, keşif yapma konusunda zayıftırlar ve huzurlu olmaları çok zordur. Çocuklar ebeveyninden ayrıldığında sıkıntıya girer ve ebeveynin dönmesi ile kolayca sakinleşmezler. Güvensiz bağlanan bireyler ilerleyen dönemlerde eşlerinin onları sevmeyeceğini düşünebilirler ve biten ilişkiler ile aşırı tepki verebilirler (Güleç 2010, Kavlak 2007).

Kayıtsız-Güvensiz Bağlanma: Anne bebeğin bağlanma davranışlarına duyarsızdır. Bebeği reddedebilir ve ihtiyaçlarını karşılamada özensizdir. Bu durumda çocuk anneye güvenemez, onu güvenlik üssü gibi kullanmasa da keşfetmeye devam eder. Nadiren ağlarlar, anneleri ayrılıp geri geldiğinde kaçınma davranışı gösterirler. Kızgındırlar ve bir süre ihtiyaçlarını gidermeme eğilimine girerler. Ebeveynde rahatlık ve yakınlık beklemez, ebeveyn ve yabancı arasında bir tercih yapmazlar. Bu bireyler ilerleyen dönemlerde duygu ve düşüncelerini az ifade eden bireyler olabilirler (Sakman 2011; Seven 2006; Şen 2007).

2.3.2 Yetişkin Bağlanma Stilleri

Yetişkinlik dönemi bağlanmasının, çocukluk döneminde temeli oluşturulan bağlanmanın devamı olduğu ileri sürülmektedir (Bowlby 2012). Bowlby'a göre bağlanma sadece çocukluk döneminde sınırlı değildir, eşi ve çocuğu ile ilişkilerini psikolojik durumu ve kişilik özelliklerini de etkiler (akt. Altundağ, 2011). Yetişkin bağlanma stilleri ile ilgili ilk çalışmalar 1980'lerde yapılmaya başlanmıştır (İlaslan 2009).

Yetişkin bağlanması davranışsal olarak bebeklik döneminde bağlanma ile benzerlik gösterir. Yetişkinlerde stres anında bağlanma figürüne yakın olmayı isterler ve bağlanma figürünün yokluğunda stres artar. Yetişkin bağlanma stilleri dört grupta incelenmektedir (İlaslan 2009; Webster 1998)

Güvenli Bağlanan Bireyler: Güvenli bağlanan birey, sevilmeye değer biri olduğunu hisseder ve başkalarını destekleyici ve kabul eder davranışlar sergiler.

Saplantılı Bağlanan Bireyler: Kendisi hakkında olumsuz, başkaları hakkında olumlu düşünür. Kendisinin sevmeye değer olmadığını fakat başkalarının sevmeye değer olduklarını düşünür.

Kayıtsız Bağlanan Bireyler: Benlik modeli olumludur fakat başkaları modeli olumsuzdur. Özerkliğe aşırı önem verir.

Korkulu Bağlanan Bireyler: Güvenli bağlanmanın tam tersidir. Kişi kendini başkalarının sevgisine layık görmez, başkalarını reddedici ve güvenilmez bulur (Seven 2006).

2.4. BAĞLANMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Çocuk her iki ebeveyninden dünyaya gelir ve her iki ebeveynin etkisi altında kalarak kimlik ve kişilik gelişimini gerçekleştirir. Yapılan araştırmalar; bebeğin doğumdan ilk dokuz ayına kadar aile ile kurduğu bağın temel olduğunu ve ileriki dönemlerde kuracağı ilişkiler, kendini algılama biçimi ve çevresi ile olan ilişkilerinde önemli rol oynadığını göstermiştir (Verissimo, 2011).

Bağlanmayı etkileyen faktörleri aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- bebeğin mizacı: bebeğin aşırı ağlayıp annenin bakımına tepki vermemesi (Tüzün, Sayar 2006).

- uzun ya da kısa süreli hospitalizasyon

- çocuk sayısı: artan çocuk sayısı ayrılan zaman ve maddi olanağın daha fazla sayıya bölünmesi (Bretherton 2010; Grimes 2002).

- bebeğin konjenital anomalili ya da preterm olması (Soysal ve ark. 2005)

- ebeveynlerin kendi anne-babaları ile güvenli/güvensiz bağlanma geliştirmiş olmaları (Grimes 2002).

- ebeveynlerin kendi çocukluk dönemleri (Şen 2007)

- ebeveynlik konusunda deneyimli/deneyimsiz olmaları

- ebeveynlerin davranış ve tutumları (Sımsıkı 2011)

- aile bireylerinin çalışma ve ekonomik durumu (Grimes 2002)

- babanın ilk bir yıl içinde bebeğin bakımına katılması,

- bebek ile oyun oynama (Goodsell 2009).

- anne-baba arasındaki uyum, eşlerin evliliği algılayışları ve ilişkiden aldıkları doyum (Soysal ve ark. 2005; Verissimo 2011).

- babanın mizacı: babanın sert, tutarsız, aşırı kontrolcü vb. gibi tutumlar içinde olması (Grimes 2002; Sımsıkı 2011)

- kültürel farklılıklar vb. bağlanmayı etkileyen önemli faktörlerdir (Kuzucu 2011; Soysal ve ark. 2005).

2.5. BEBEK-EBEVEYN BAĞLANMASI

Bağlanma yaşamın erken dönemlerinden itibaren çevreyle olan etkileşim sonucu gelişir. Bebek doğumdan sonra çevresinde bulunan anne-baba/bakımveren ile ilişki kurma, yakınlık arayışı içerisinde bir bağ geliştirir (Güleç 2010). Bu bağ, özellikle stres durumlarında belirginleşen, devamlı ve dayanıklılığı olan bir bağlıdır (Bowlby 2012). Anne baba ile ilk aylarda başlayıp dokuzuncu ayda kuvvetle gelişen bağın güvenli olması, çocuğun ve duygusal gelişiminde temel taşlarını oluşturur (Güleç 2010). Anne baba ile kurulan güvenli bağ çocuğun benlik saygısı, akran ilişkileri, problem çözme yeteneğinin olumlu etkilenmesini sağlar (Kagan 1999; Lundy 2002). Olumlu anne-baba tutumları güvenli bağlanmayı destekleyen unsurlardan biridir (Sümer 2006). Çiftler arasındaki uyumsuzluk, evlilik problemleri bebeğe karşı annelik ve babalık davranışlarını olumsuz yönde etkiler (Feldman 2000; Sevil, Özkan 2007). Çocuğun bu nedenle tek bir ebeveyni ile bağlanma davranışı göstermesi gelişimi açısından yeterli değildir. Anne kadar baba ile de geliştirebileceği bağlanma davranışı onun ileride yaşamını etkileyecektir (Benware 2013).

2.5.1. Maternal (Anne- Bebek) Bağlanma

Bowlby maternal bağlanmayı anne çocuk arasında sürekli ve sıcak, yakın bir ilişkinin olması ve her iki tarafında bu ilişkiden memnun kalarak haz alması olarak tanımlamıştır (Bowlby 2012; Yalçın 2010).

Bağlanma ilişkisinde anne anahtar konumundadır ve bebeğine bağlanması doğum öncesinden başlayarak doğum sonrasında da devam eden bir süreçtir (Yılmaz 2013). Doğum öncesi bebek annenin bedenindeki değişiklikleri benimser ve 26. haftadan itibaren annenin duygulanımlarına yanıt verebilir (Oates ve ark. 2005).

Doğum sonrası dönemde anne-bebek bağlanması gelişir ve büyür (Ferketich, Mercer 1990). Anne bebek arasında gelişen güvenli bağ diğer aile fertleri ile bebek arasındaki iletişimi de olumlu yönde etkileyerek teşvik edici olur (Benware 2013). Bebeğe yöneltilen tutarlı ebeveyn davranışları bebeğin kendisine değer verme

duygusunun gelişmesinde rol oynar (Pettit, Bates 1984). Anne, bağlanma sürecinde bebeğin kendisini tanımada “ayna” görevi görür ve bakımverici rolünde duyarlı davranır, işbirliğine yönelik görevler üstlenen kişi olarak tanımlanır (Oates ve ark. 2005).

Kavlak (2004) yaptığı çalışmada annelerin bebeklerini kucaklarına alma sürelerinin, bebeklerine hissettikleri duyguların, aile tipinin, bir önceki çocuğun yaşı, çalışma durumu gibi faktörlerin maternal bağlanmayı etkilediğini savunmuştur.

Günümüzde annelerin bir işte çalışıyor olması onların çocuklarının bakımında destek almalarını ve sorumluluklarını belirli bir süre bir başkasına devretmesini gerektirmektedir (Kuzucu 2011). Çalışan anneler evde kalan annelere göre çocuklarını daha az görmektedirler ve çalışma hayatlarındaki iş yükü onların stresli olmalarına neden olabilir (Gjerdingen, Center 2005; Nkwake 2009).

Genellikle çalışan annelerin çocuklarının çalışmayan annelerin çocuklarına göre güvensiz bağlanma geliştirecekleri düşünülmektedir (Benware 2013). Annenin okula ya da işe gitmesi bebeğin annesini duygusal ve fiziksel olarak ulaşılamaz olarak düşünmesine ve ayrılma kaygısı yaşamasına sebep olabilmektedir. Temel bağlanma figüründen bebeğin ayrılmak zorunda kalması bebeğin kaçınan bağlanma geliştirmesine neden olabilir (Bowlby 2012). Ancak bu durum her zaman geçerli olmamaktadır. Annenin çalışması çocuğun güvensiz bağlanmasını açıklamak için her zaman yeterli bir sebep değildir. İlaslan (2009) yaptığı çalışmada, çalışan ya da çalışmayan anneler açısından çocuğun güvenli ya da güvensiz bağlanma puanları arasında bir farklılığın olmadığını, çalışan annelerin iş dışındaki zamanlarını çocuklarıyla kaliteli bir şekilde geçirdiklerini belirtmiştir. Annenin işten kalan zamanını çocuğu ile birlikte geçirmesi çocuğun annesinin yokluğunda yaşadığı ayrılma kaygısını telafi etmesini sağlayabilir ve böylece annenin göstereceği duyarlılık çocuğun güvenli bağlanma geliştirmesini sağlayabilir (İlaslan2009).

2.5.2. Paternal (Baba-Bebek) Bağlanma

Bowlby, bağlanma teorisini ilk olarak anne-bebek arasındaki bağ üzerinden oluştursa da baba-bebek bağlanmasına da şüpheli yaklaşmıştır (Goodsell, Meldrum 2010). Anne bebek bağlanması üzerine yapılan çalışmaların fazla olmasının aksine baba-bebek bağlanmasını inceleyen araştırma sayısı oldukça azdır (Güleç, Kavlak 2013; Verissimo 2011).

Baba-bebek ilişkisini ilk inceleyen Freud'dur. Freud, küçük Hans olgusunda babanın bebek üzerindeki etkisini incelemiştir. Daha sonralarda ise, babalığın içgüdüsel olup olmadığını anlamak amacıyla hayvanlarda çalışmalar yapmıştır. Bazı memeli hayvanların ailelerini ve yavrularını yırtıcı hayvanlardan koruma görevini üstlendiklerini gözlemiştir. Bu da bağlanmanın içgüdüsel olabileceği fikrini desteklemektedir (Soysal, Bodur 2005).

Birincil bağlanma figürü olarak anne kabul edilse de bebekler anne ile olduğu kadar baba ile de güvenli bağlanma gerçekleştirebilirler (Benware 2013). Güleç'in de belirttiğine göre Condon (2008) yaptığı çalışmada; planlanmış gebelik ile doğum sonrası dönemde 6.ayda bağlanma puanları arasında anlamlı ilişki bulmuştur (Güleç 2010).

Babalık rolüne geçiş, planlanmış gebeliklerde, gebeliğin başlangıcı ile başlar ve doğumdan sonraki aylarda devam eder. Anne tarafından desteklenen babaların bebekleriyle sağlıklı iletişime geçip güvenli bağlanma gösterdikleri gözlemlenmiştir (Benware 2013; Ferketich, Mercer 1990; Verissimo 2011). Babalığı etkileyen faktörlerden bazıları ise babanın motivasyonu, değer yargıları ve inançlarıdır. Anne-baba arasındaki iletişimin kalitesi baba-bebek bağlanmasının gerçekleşmesinde önemli rol oynar (Benware 2013; Mehall ve ark. 2009; Sevil, Özkan 2007).

Babanın bebeği ile ilk teması doğumdan sonra gerçekleşir. İlk bir yıl içerisinde babanın bakıma katılması, eşleri tarafından desteklenen babaların çocuklarının sorumluluklarını üstlenmesi (Sevil, Özkan 2007), işten artakalan zamanlarında çocukları ile kaliteli zaman geçirmeleri, oyun oynamaları ve birlikte aktivitelerde bulunmaları babaların bebekleri ile bağlanmasını desteklemektedir (Woodworth ve ark. 1996). Baba-çocuk ilişkisi, çocuğun ileriki dönemlerde çocuğun bilişsel gelişimini etkilemektedir (Benware 2013; Brown ve ark. 2007; Flouri ve Buchanan 2004).

Doğum sonrası dönemde gelişebilen bazı aksaklıklar baba- bebek etkileşiminin gecikmesine sebep olabilir. Babalar doğum sonrası dönemde daha çok bebeğin iyiliği ve güvenliği ile ilgilenerler. Babalık sürecine geçiş karmaşıktır ve bu durum anksiyeteyi de beraberinde getirir (Güleç 2010; Mcbride 1989). Gebelik ve doğum hakkında yeterli bilgiye sahip, yenidoğan ve bebek bakımı hakkında bilgilendirilmiş babalarda daha az anksiyete ve depresyon görüldüğü belirtilmiştir (Boyce ve ark. 2007).

Babası ile aktif oyun oynayan ve güvenli bağlanma geliştiren çocukların; problem çözme yeteneklerinin geliştiği (Brown 2007), akranları ve yabancılar ile daha

rahat ilişki kurdukları, okul başarılarının yüksek olduğu, kendine güvenen ve araştırmacı bireyler oldukları bulunmuştur (Biller 1993; Sımsıkı 2011; Verissimo 2011). Aksine olumsuz gelişen baba-çocuk ilişkisi ileriki dönemlerde çocukta davranış problemlerine, olumsuz akran ilişkilerine yol açabilir (Brown ve ark. 2007; Güleç 2010; Güleç, Kavlak 2013).

Seven'in belirttiği gibi Houtmayers (2000) okul öncesi dönemdeki çocuklarda yaptığı çalışmada, bağlanma düzeyleri ve duygusal zeka arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmada; dört yaşında olan 31 çocukta duygusal zeka, duygusal farkındalık, empati ve başarı boyutları incelenmiştir. Anneye bağlanma ve duygusal zeka arasında bir anlamlılık tespit edilmemişken, baba ile güvenli bağlanan çocuklarda dışsal davranış problemlerinin az olduğu görülmüştür (Seven 2006).

Anne ve babadan her ikisi de uyarıcı ise bebek, anne ve babaya güvenli bağlanma geliştirebilir. Bebeğin algıları da bağlanma üzerinde etkilidir. Baba, ses tonu, giyimi, kokusu ile anneden farklıdır ve bebek anne-babayı birbirinden ayırabilir (Soysal ve ark. 2005). Böylece iki sevgi kaynağı ve güven üssü bebek için varolmuş olur. Bebekler beslenme ve bakım ihtiyaçlarında anneyi, aktif oyunlarda ise babayı tercih etmektedir (Hazen ve ark. 2010; Ramchandani 2013; Woodworth ve ark. 1996).

Baba ile bebek bağlanmasının gelişebilmesi için babanın ilk bir yıl içerisinde bebeğin bakımına katılması gerekmektedir, fakat babanın katılımını etkileyen faktörler vardır (Grimes 2002; Sosysal, Bodur 2005). Babaya yüklenen geleneksel roller ve kültürel yapı, babanın bakım konusunda tutumunu etkileyebilir (Kuzucu 2011). Günümüzde hala çocuğun fiziksel bakımının anneye ait olduğunu düşünen ve çocuğun ekonomik ihtiyaçlarını karşılamanın birincil görevleri olduğunu düşünen babalar çoğunluktadır (Harrington 2011; Mehall ve ark. 2009; Nkwake 2009).

Harrington ve ark. (2011) çalışan ve bakımveren rollerini karşılaştırmak için yaptığı çalışmada 1000 çalışan baba ile görüşmüştür. Çalışmaya katılan babaların %64'ü babaların bakıma katılması gerektiğini düşünürken sadece %30'unun aktif olarak bakımı üstlendiğini belirtmiştir. Yine aynı çalışmada babaların çoğunluğu "iyi baba" olabilmek için, en yüksek puanı finansal desteğe verirken, en düşük puanı bakıma katılmaya vermişlerdir.

Babaların çalışıyor olması ve ekonomik durumu, babanın çocuğu ile geçirdiği zaman, babanın moral ve motivasyonu baba-bebek bağlanması açısından önemlidir (Goodman ve ark. 2011; Sımsıkı 2011). Babanın ekonomik sıkıntılarının olmamasının

ev ve sosyal hayatını olumlu yönde etkilediği, babanın ev içinde aldığı sorumluluklarının arttığı, bakıma daha çok katıldığı görülmüştür (Sevil, Özkan 2007). Evlilikteki uyum, eşler arası iletişim ve babanın mizacı da diğer bir faktör olarak önemlidir (Grimes 2002; Erdoğan 2006). Babanın depresyonda olması ya da psikolojik problemlerinin varlığı bebeği ile olan bağlanmasını olumsuz yönde etkiler (Lundy 2002).

Babanın kendi ebeveynleri ile olan bağlanması ve geçirdiği çocukluk döneminin kalitesi, babanın bebeği ile olan bağlanmasını da etkiler (Grimes 2002; İlaslan 2009; Sımsıkı 2011). Özellikle erkek çocuklarının en çok babalarını taklit ettikleri görülmüştür (Sevil, Özkan 2007).

2.6. BAĞLANMA DAVRANIŞLARI

Bağlanma davranışının yalnız çocukluk döneminde değil insanın tüm hayatı boyunca süren (Boyacıoğlu, Sümer 2011), yeme-içme, cinsellik kadar önemli olduğu savunulmuştur (Benware, 2013; İlaslan 2009).

Bowlby, bağlanmanın duygusal bir bağ olmakla birlikte, rahatlığı, korumayı ve güveni temsil ettiğini belirtmektedir (Soysal ve ark. 2005). Bu duygusal bağın gelişimi ebeveyn-bebek arasındaki karşılıklı etkileşim ile olmaktadır. Ebeveynin bebeğe bağlandığını gösteren davranışları olduğu gibi bebeğin de ebeveyne bağlandığını gösteren davranışlar bulunmaktadır. Bu davranışlar aşağıda özetlenmiştir.

Ebeveynin olumlu bağlanma davranışları;

- Bebekle konuşma ve olumlu sözcükler kullanma
- Bebeğin ağlamasıyla hissedilen kaygı,
- Ağlayan bebeği kucağına alma,
- Bebeğin babayı takip etmesinden mutluluk duyma
- Kucağına aldığı anda sakinleşmesinden keyif alma,
- Bebeğin bakım ve ihtiyaçlarını gidermede istekli olma
- Bebekle oyun oynama
- Boş vakitlerinde istekli zaman geçirme
- Gün içerisinde merak etme (Güleç 2010)

Bebeğin olumlu bağlanma davranışları;

- Emme
- Gülme
- Anne-babaya farklı ses çıkarma
- Ebeveyn ayrıldığında ağlama (ayrılma protestosu)
- Takip etme
- Karşılaştığında kollarını kaldırma
- Karşılaştığında ellerini vurma
- Ebeveynin üzerine tırmanma
- Ebeveynin kucağına yüzünü gömme
- Öpme ve sarılma
- Keşif için güvenli yer olarak ebeveyni kullanma
- Göz teması
- Tehlike algıladığında ebeveyne yönelme vb. (Güleç 2010; İlaslan 2009).

2.5. BAĞLANMANIN PSİKOPATOLOJİSİ

Yaşamın ilk dönemlerinde belirlenen ve süreklilik gösterdiği düşünülen bağlanma biçimi, kişinin ilerleyen yaşamında diğer insanlar ile kurduğu ilişkilere temel oluşturur. Bağlanma stillerinin klinik görünümleri farklı olabilir. Bağlanma kuramcılarına göre süt çocukluğu döneminde belirlenen bağlanma örüntüsü ileriki dönemlerde çok az değişkenlik gösterir (Bowlby 2012). Bowlby'nin çalışmalarından başlanarak bakıldığında güvensiz bağlanma ileri yaşam dönemlerinde psikopatolojinin belirleyicisi olarak görülürken, güvenli bağlanma sağlıklı süreçleri düşündürmüştür (Soysal 2009; Kochanska ve Kim 2013).

Bağlanma çift yönlü bir süreçtir. Bağlanmanın temelini bebeğin anne-babası/bakımvereni ile olan ilişkisi oluşturur. Anne-babanın, ergen ve genç yaşamında çok önemli olduğu ve erişkin ruh sağlığında önemli bir rol oynadığı savunulmuştur (Kochanska, Kim 2013). Ergenlik dönemi temel alınarak yapılan çalışmalarda, bağlanma kaygısı yüksek bireylerin terk edilme duygusu, depresyon yatkınlığı ve depresyon gibi psikopatolojilerin yaygın olduğu görülmüştür (Sümer 2006).

Doğanın özgün modeli güvenli bağlanmadır. Güvensiz bağlanan bireylerde anksiyete bozuklukları, depresif bozukluklar ve disosyatif bozukluklar görülebilmektedir (Kesebir ve ark. 2011; Soysal 1999).

Beş yaşın altındaki çocuklarda tanımlanmış olan ilk bağlanma bozukluğu “Tepkisel Bağlanma Bozukluğudur”. Bağlanma figürünün sık değişmesi, bakımveren kişinin uygunsuz ve tutarsız davranışları böyle bir sorunun olmasına katkı sağlayabilir. Bunun sonucunda bireyler ilerideki ilişkilerinde etkileşimi başlatma, sürdürme ve cevap vermede sorun yaşayabilir (Kesebir ve ark. 2011; Soysal ve ark. 1999). Ayrıca güvensiz bağlanma geliştiren 1-3 yaş arası çocuklarda ayrılık anksiyetesi daha sıklıkla görülmektedir. Üç yaş civarı güvensiz bağlanan çocuklarda; zihinsel işlevlerin gelişiminde azalma (Uluç, Öktem 2010), kalıcı dil bozuklukları, zayıf motor (Kesebir ve ark. 2011) ve asosyal davranışlar görülmektedir (Buckley, Sullivan 2010). 6-8 yaştaki çocuklarda okul döneminde çocuklarını %80’inde okula uyum sorunu gelişir. Okul dönemi bu çocuklarda sıkıntılıdır ve okula gitmemek için bahaneler uydurabilirler. Zorlandıklarında ise panik duygusu artar, karın ağrısı, bulantı, kusma gibi belirtiler görülebilir (Tüzün ve Sayar 2006).

Kişiliğin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimi için güvenli bağlanma şarttır. Bağlanmanın güvensiz olması çocuğun araştırma ve keşfetme davranışını olumsuz etkileyerek, üç yaş civarı çocuklarda zihinsel işlevlerin gelişiminde azalma (Kochanska, Kim 2013), zayıf motor ve sosyal davranış, kalıcı dil bozuklukları ve yeme bozuklukları görülmesine neden olabilmektedir (Alantar ve Maner 2008; Kesebir ve ark. 2011).

Warren ve Huston (1997) yaptığı ileriye dönük çalışmada kaygılı bağlanma tipine sahip çocukların çocukluk çağı ve ergenlik dönemi boyunca anksiyete bozukluğu geliştirme açısından risk altında olduklarını bulmuşlardır.

Anne-babası olmayan ve devlet tarafından yetiştirilen çocuklarda bağlanma bozuklukları ortaya çıkmaktadır. Bu çocuklar sonradan evlat edinilse bile düzelmeyen bağlanma örüntüleri oluşmuştur (Belsky 2005; Bowlby 1944). Ramchandani (2013) 192 ailede baba-bebek etkileşimini incelemiş ve erken çocukluk döneminde oluşan davranış problemlerinin baba-bebek etkileşimi ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Antisosyal davranış gösteren ve depresyonda olan babaların çocuklarında davranış problemleri olduğunu bulmuştur (Lundy 2002).

Panik bozukluk, sosyal fobi, obsesif kompulsif bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu ve kronik ağrı bozukluğunun güvensiz bağlanma figürü ile ilişkili olduğu

araştırmalar ile desteklenmiştir. Aynı zamanda güvensiz bağlanan kadınların güvenli bağlanan kadınlara göre daha fazla fiziksel yakınmaya sahip oldukları ve daha sık sağlık kontrollerine gittikleri belirlenmiştir (Gerval 2005; Kesebir ve ark. 2011).

2.7. BABA-BEBEK BAğLANMASINDA HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

İnsanların yaşamında çocuk sahibi olmak önemli bir olaydır. Her ebeveyn çocuğunun sağlıklı doğmasını ve büyüme-gelişmesinin normal olmasını hayal eder. Bebeğin doğumundan itibaren sağlıklı gelişebilmesi ve ileriki yaşamında başarılı, mutlu, huzurlu olabilmesi için ebeveyn-bebek arasında güvenli bağlanmanın gelişmesi önemlidir. Bu bağın olumlu bir şekilde başlamasında ve sürdürülmesinde sağlık profesyonellerinin desteği ve gözlemi oluşacak sorunların azaltılmasına / nlenmesine katkı sağlayacaktır.

- Prenatal dönemden başlanarak babalar bebek bakımı ve ihtiyaçları, bebeğin gelişim süreci hakkında eğitilmeli/bilgilendirilmelidir (Behm, Julkunen 2000)
- Prenatal dönemden doğum sonrası sürece kadar ebeveynlerin ilişkileri gözlenmeli, bu ilişkinin çocuğun üzerindeki etkileri anlatılmalıdır
- Anne-baba adayları muhakkak ebeveynliğe hazırlanmalıdır (Alhussen 2008),
- Ebeveynlerin hastaneye bağlı oluşan streslerini kontrol altına almalarına yardımcı olmalıdır (İşler 2007)
- Anne gibi babasında doğum sonrası ilk saatlerde bebeği ile temas etmesi sağlamalı ve bunun bağlanma için önemini belirtmelidir (Helth, Jarden 2013)
- Postnatal dönemde babanın bebek ile ilk karşılaşmasında bebeğini görmesi, duyması, dokunması sağlanmalı ve bebeğin biyolojik döngüsü hakkında bilgi vererek babanın bilinçli yaklaşması desteklenmelidir (İşler 2007)
- Babanın bebeğine dokunmasındaki çekinceleri hakkında konuşularak temas etmesi (İşler 2007; Köse ve ark. 2013) sağlamalı, bebeğin bakımına katılımı konusunda cesaretlendirilmeli ve uygun ortam yaratılmalıdır (İnsana, Garfield, Motgomery-Downs 2013)
- Ebeveyn-bebek ilişkisinin erken dönemde gerçekleşebilmesi için aile ve bebeğin aynı odada kalmaları sağlanmalıdır (Balcı 1997)

- Postnatal dönemde anne-baba-bebek ilişkilerini gözlemlemeli, değerlendirmeli ve not tutmalı ve kaydetmelidir (Behm, Julkunen 2000)
- Ebeveynlerin bebeğe düşmanca ve sevgiden uzak, ilgisiz ve kızgın davranması, bebeğinden memnuniyetsiz davranma ve temastan kaçınması gibi durumlar gözlenmelidir (Balcı 1994)
- Postnatal dönemde baba-bebek etkileşimini geliştirmek için bebeğe masaj (İşler 2007), baba ile yapılan kanguru bakımı (Helth, Jarden 2013) vb. uygulamalar önermeli ve uygulanmalıdır
- Postnatal dönemde hospitalizasyonun uzaması gibi durumlarda, empati yapılmalı ve konuşarak ebeveynlerin tedirginlikleri giderilmeye çalışılmalıdır (İşler 2007)
- Bebek ile zaman geçirme, oyun oynama, birlikte aktivite yapmanın baba-bebek iletişimini ve aradaki bağı güçlendireceği, çocuğun sağlıklı gelişimi açısından önemli olduğu belirtilmelidir (Erdoğan 2006)
- Anne-baba-bebek ilişkisinin sürdürülmesi ve önemi hakkında aileye taburculuk eğitimi verilmelidir. Taburculuk sonrası eğitim ve izleme devam edilmelidir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Araştırma, baba-bebek bağlanma durumunu ve bağlanmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırma tipinde gerçekleştirildi.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma İstanbul İli Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sağlam Çocuk Polikliniği'ne başvuran, 6 aylık bebeği olan babalar ile yapılmıştır. Sağlam Çocuk Polikliniği'nde 2 doktor ve 2 hemşire görev yapmaktadır. Poliklinikte çocukların muayeneleri ve aşıları yapılmakta, büyüme ve gelişmeleri değerlendirilmektedir. Günlük başvuran hasta sayısı yaklaşık 15-30 arasında değişmektedir.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma *evrenini*, verilerin toplandığı Mart-Haziran 2012 tarihleri arasında Sağlam Çocuk Polikliniğine başvuran ve 6 aylık bebeği olan babalar oluşturdu. Amaçlı örnekleme, araştırmacının uygun olduğu günlerde (yaklaşık haftada üç gün) polikliniğe gelen seçim kriterlerine uygun tüm babalar (N= 100) çalışmaya alındı. Babalardan beşinin çalışmaya katılmak istememesi nedeniyle 95 baba çalışmanın *örneklemi* oluşturdu.

3.4. Araştırma Soruları

- Babanın eğitim düzeyi bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Babanın maddi durumu bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Çocuk sayısı babanın bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Evlilik süresinin artması babanın bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Kendi çocukluğunu iyi geçirip geçirmediği babanın bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Babanın çocuğu ile geçirdiği zamanın niteliği bebeğine bağlanmasını etkiler mi?
- Babanın çocuğu ile geçirdiği zamanın niceliği bebeğine bağlanmasını etkiler mi?

3.5. Vaka Seçim Kriterleri

- Vakaların sağlam çocuk polikliniğine kayıtlı olması
- 6 aylık bebeği olan babalar olması
- Babaların araştırmaya katılmaya istekli olması

3.6. Veri Toplama

Veri toplama sürecine başlamadan önce Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sağlam Çocuk Anabilim Dalı Başkanlığından (Ek-4) ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Etik Kurul'undan (Ek-6) gerekli yazılı izinler alındı. Araştırmanın öncesinde Sağlam Çocuk Polikliniğine başvuran babalar bilgilendirildi ve araştırmaya katılmayı kabul eden babalara "Bilgilendirilmiş Onam Formu" (Ek-3) imzalatıldı. Araştırmaya katılan babalar ile yüzyüze görüşülerek "Anket Formu" (Ek- 1), "Baba-Bebek Bağlanma Ölçeği" (B-BBÖ) (Ek-2) dolduruldu.

Anket Formu (Ek-1): Form anne, baba ve çocuğa ilişkin demografik özelliklerini, babanın kendi ebeveynleri ve çocuğu ile olan ilişkisini, çocuğunun bakımına katılma durumunu sorgulayan 5 açık, 20 kapalı uçlu olmak üzere toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Anket formu yüzyüze görüşülerek araştırmacı tarafından 8-10 dk arasında doldurulmuştur.

Baba-Bebek Bağlanma Ölçeği (Ek-3): Güleç'in (2010) belirttiği gibi Condon ve arkadaşları (2008) tarafından doğum sonrası baba- bebek bağlanmasını değerlendirmek amacıyla geliştirilen ve 6-12 aylık bebeklerde kullanılan bir ölçektir. Ölçeğin Türk toplumuna uyarlanması ve geçerlik güvenilirlik çalışması Güleç (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek 19 maddelik olup 3 alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçeğin her bir maddesi 1'den 5'e kadar puanlandırılmaktadır ve ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 19, en yüksek puan ise 95 arasında değişmektedir. Yüksek puan bağlanmanın yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Baba – Bebek Bağlanma Ölçeğinin puanlanması aşağıdaki şekildedir. Maddeler;

- 1. 2. ve 3. maddeler **a=1, b= 2, c=3, d=4 ve e= 5** puan,
- 4. 5. 10. 12. ve 14. maddeler **a=5, b= 4, c=3, d=2 ve e= 1** puan (ters)
- 6. 17. 18. ve 19. maddeler **a=1, b= 2.3, c=3.6, d=5** puan
- 7. 9. 11. ve 15. maddeler ise **a=5, b= 3.6, c=2.3, d=1** puan (ters)
- 8. madde **a=5 b= 1** puan ve son olarak
- 13. ve 16. madde **a=5, b=3, c= 1** puan şeklinde kodlanmaktadır.

Ölçeğin alt ölçekleri ve kapsadığı sorular aşağıdaki gibidir.

Sabır ve hoşgörü= soru1+ soru 2+ soru 6 + soru 11+ soru 13+ soru 17 + soru18+ soru19

Etkileşimde zevk = soru 4+ soru 5 + soru 8+ soru 9+ soru 10 + soru 12 + soru 15

Sevgi ve gurur = soru 3 + soru 7 + soru 14 + soru 16

Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0.76 olarak hesaplanmıştır. B-BBÖ'nin yapılan güvenilirlik analizleri (*zamana karşı değişmezlik, iç tutarlılık; madde analizleri, testi yarılama analizleri ve Cronbach Alpha katsayısı*) sonucunda iç tutarlılığı yüksek, güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır. Ancak ölçeğin “sevgi ve gurur” alt ölçeği güvenilir bulunmamıştır. Ölçekteki 16. maddenin Türk toplumu ve kültüründe babalar tarafından bebeğin sahiplenilmesini duygusal anlamda değil, fizyolojik anlamda değerlendirildiği düşünülerek ve madde negatif korelasyon gösterdiği için ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin toplam bağlanma puanları üzerinden değerlendirilmesi önerilmektedir (Güleç, Kavlak 2013). Bu nedenle 16.madde çıkarılarak, toplam puan üzerinden analiz yapılmıştır. Araştırmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 6. ay için 0,89 olarak bulunmuştur.

3.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler kodlanarak, bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows) 16.0 istatistik programı kullanılarak değerlendirildi. Değerlendirmede; ortalama, standart sapma, sayı ve yüzdelik, t testi, ANOVA, pearson korelasyon testi kullanıldı.

3.8. Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Güçlü Yönleri

- Türkiye’de baba-bebek bağlanması ile ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle bu konuda kaynak oluşturacaktır.

Sınırlılıkları

- Araştırma, Mart-Haziran 2012 tarihleri arasında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sağlam Çocuk Polikliniğine başvuran 6 aylık bebeği olan babalardan elde edilen veriler ve soru formundaki sorularla sınırlıdır.

- Bebeklerin daha çok anneler tarafından polikliniğe getirilmeleri örneklem sayısını sınırlamıştır.

3.9. Araştırmanın Yürütülmesi Sırasında Karşılaşılan Zorluklar

- Araştırmaya katılan babaların acele etmesi,
- Çocukları ajite olan ailelerin araştırmaya katılmak istememeleri sonucunda vaka kayıplarının yaşanmasıdır.

4. BULGULAR

Sağlam Çocuk Polikliniği'ne 6 aylık bebeği ile gelen babaların özelliklerini, baba-bebek bağlanma durumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan araştırma, tanımlayıcı ve kesitsel tasarım olarak gerçekleştirildi.

Araştırma bulguları iki bölümde verilmiştir.

BÖLÜM I: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Kendi Çocukluk Dönemleri ve Çocukları İle Olan İlişkilerine Yönelik Bulgular.

BÖLÜM II: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Babanın Çocukluğunda Kendi Ailesi ve Çocuğuyla Olan İlişkisi İle B-BBÖ'den Aldığı Puanların Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

BÖLÜM I: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Kendi Çocukluk Dönemleri ve Çocukları İle Olan İlişkilerine Yönelik Bulgular

Anne ve babaya yönelik sosyo-demografik özelliklerin dağılımı Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Anne ve Babaya Yönelik Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı (N=95)

	n	%
Eğitim		
İlköğretim	8	8,4
Lise	24	25,3
Üniversite	63	66,3
Meslek		
Kamu çalışanı	39	41,1
İşçi	12	12,6
Özel sektör/serbest	44	46,3
Eşin eğitimi		
İlköğretim	14	14,7
Lise	17	17,9
Üniversite	64	67,4
Eşin çalışma durumu		
Aktif çalışan	77	81,1
Ev hanımı	18	18,9
Evlilik süresi(yıl)		
≤2	23	24,2
3-5	53	55,8
6-8	19	20,0
Maddi durum		
İyi	48	50,5
Orta	47	49,5
Çocuk sayısı		
1	40	42,1
2	42	44,2
3	13	13,7
Yaş Ortalaması	Ort±Ss	Min-Max
	32,78 ±	
Baba Yaşı	4,17	24-45
	29,68 ±	
Anne Yaşı	4,25	18-42

*Babaların Kendi İfadelerine Göre

Tablo 4.1. incelendiğinde; çoğunlukla babaların (%66,3) ve annelerin (%67,4) eğitim düzeyinin üniversite olduğu, babaların özel sektör (%46,3), annelerin de aktif olarak çalıştığı (%81,1), evlilik sürelerinin 3-5 yıl olduğu, maddi durumlarının iyi

(%50,5) ve 2 çocuğa sahip oldukları (%44,2) bulundu. Baba yaş ortalamasının $32,78 \pm 4,17$ yıl, anne yaş ortalamasının ise $29,68 \pm 4,25$ yıl olduğu belirlendi.

Tablo 4.2’de Babanın çocukluk dönemine ilişkin özelliklerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.2. Babanın Çocukluk Dönemine İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N=95)

Özellikler*	n	%
Genel olarak ailesi ile (anne, baba, kardeş) ilişkisi		
Çok iyi	13	13,7
İyi	63	66,3
Orta	19	20,0
Çocukluk döneminde babaya bakan kişi		
Anne/baba	62	65,3
Büyükanne/akraba	23	24,2
Bakıcı	10	10,5
Çocukluk dönemini değerlendirmesi		
Mükemmel	17	17,9
İyi	47	49,5
Orta	31	32,6
Çocukluk döneminde babası ile oyun oynama		
Evet	72	75,8
Hayır	23	24,2

* Babaların kendi ifadelerine göre

Genel olarak babaların %66,3’ünün aile ilişkisini iyi olarak tanımladığı; babaların %65,3’üne çocukluk döneminde anne/babanın baktığı, %49,5’inin çocukluk dönemini iyi olarak geçirdiği, %75,8’inin çocukluk döneminde babası ile oyun oynadığı saptandı.

Babanın çocuğu ile ilişkisine yönelik ifadelerinin dağılımı Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Babanın Çocuğu İle İlişkisine Yönelik İfadelerinin Dağılımı (N=95)

İfadeler	n	%
İlk çocukların planlanarak yapılması		
Evet	87	91,6
Hayır	8	8,4
İlk çocuktan sonraki çocukların planlanarak yapılması (n=55)		
Evet	51	92,7
Hayır	4	7,3
Çocuğa bakan kişi		
Anne	37	38,9
Büyükanne	42	44,2
Bakıcı	16	16,8
Çocukla geçirilen zaman (saat/gün)		
1-2	42	44,2
3-4	43	45,3
≥5	10	10,5
Ayrılan zamanın yeterliliği		
Yeterli	31	32,6
Yeterli değil	64	67,4
Babanın çocuk ile oynarken keyif alması		
Evet	90	94,7
Kısmen	5	5,3
Çocuğun baba ile oynarken keyif alması		
Evet	81	85,3
Kısmen	14	14,7
Babanın çocuğun fiziki ihtiyaçlarının giderilmesinde yardımı		
Var	73	76,8
Yok	22	23,2
Çocuğun bakımında anne ile iş bölümü yapma durumu		
Var	69	72,6
Yok	26	27,4
Babanın çocuğu ile ilgilenmesinin çocuğun gelişimi üzerindeki önemine dair düşüncesi		
Çok önemli	70	73,7
Orta derecede önemli	25	26,3
Genel olarak babanın çocukla olan iletişimi		
Çok iyi	25	26,3
İyi	41	43,2
Orta	29	30,5

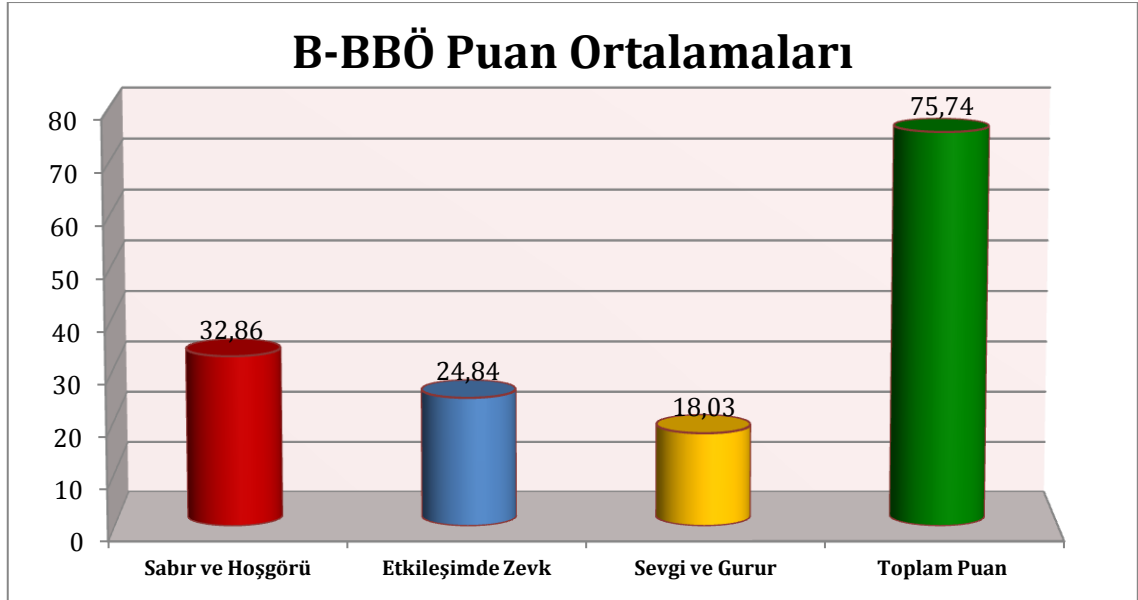
Babaların %91,6'sı ilk çocuklarını, %92,7'si ise ilk çocuktan sonrakini isteyerek yaptığını; %44,2'si çocuğuna büyükannenin baktığını, %45,3'ü çocuğu ile 3-4 saatlik bir zaman geçirdiğini, %67,4'ü çocuğuna ayırdığı zamanın yeterli olmadığını ifade ettikleri, %76,8'i çocuğunun fiziki ihtiyaçlarının giderilmesinde yardım ettiğini, %72,6'sı çocuğun bakımında anne ile iş bölümü yaptığını ve %43,2'si genel olarak çocuklarla olan iletişimini iyi olarak tanımladığını belirtmişlerdir.

BÖLÜM II: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Babanın Çocukluğunda Kendi Ailesi ve Çocuğuyla Olan İlişkisi İle B-BBÖ'den Aldığı Puanların Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Babaların Baba Bebek Bağlanma Ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının dağılımı ile ilgili bulgular Tablo 4.4'te ve Grafik 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Babaların Baba Bebek Bağlanma Ölçeğinden (B-BBÖ) Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı (N=95)

B-BBÖ Alt Ölçekleri	n	B-BBÖ Puan Ortalamaları		
		(Ort ± Ss)	Min.	Max.
Sabır ve hoşgörü	95	32,86 ± 4,27	22,80	40,00
Etkileşimde zevk	95	24,84 ± 5,31	13,30	34,00
Sevgi ve gurur	95	18,035 ± 2,037	11,60	20,00
TOPLAM PUAN	95	75,735±10,640	50,40	91,60

Grafik 4.1. Babaların Baba-Bebek Bağlanma Ölçeğinden (B-BBÖ) Aldıkları Puan Ortalaması

Babaların B-BBÖ'den aldıkları puan ortalamasının $75,74 \pm 10,64$ puan olduğu bulundu.

Tablo 4.5'te babaların bazı sosyo-demografik özellikleri ile B-BBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 4.5. Babaların Bazı Sosyodemografik Özellikleri B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=95)

Özellikler	B-BBÖ puan ortalamaları		Test değeri	p
	(Ort ± Ss)			
Eğitim				
İlköğretim	55,54 ± 5,97			
Lise	66,02 ± 7,44		25,408*	,000*
Üniversite	75,13 ± 8,94			
Meslek				
Kamu çalışanı	73,49 ± 9,78			
İşçi	59,57 ± 8,03		10,587*	,000*
Özelsektör/serbest	72,29 ± 9,44			
Maddi Durum				
İyi	75,51 ± 75,51			
Orta	66,75 ± 10,68		4,526**	,000**

* ANOVA(varyans) testi, ** Bağımsız örneklem t testi

Tablo 4.5.'te babaların eğitim düzeyleri (F= 25,408, p< ,001), meslekleri (F=10,587, p< ,001) ve maddi durumları (t=4,526, p< ,001) ile B-BBÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık olduğu saptandı (p< ,001).

Babaların yaşı, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile B-BBÖ'den aldıkları puanlar arasındaki ilişki Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Bazı Demografik Özellikler Ile B-BBÖ Arasındaki İlişki (N=95)

Özellikler	r	p
Babanın Yaşı	-0,04	,703
Evlilik Süresi	-0,28	,006*
Çocuk Sayısı	-0,48	,001*

* *Pearson Korelasyon testi*

Tablo'da görüldüğü gibi babanın yaşı ile B-BBÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki düzeyi saptanmadı ($p > ,05$). Bunun yanında evlilik süresi ile B-BBÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü bir ilişki olduğu, evlilik süresi arttıkça baba bağlanma düzeyinin anlamlı derecede azaldığı görüldü ($p < ,01$). Çocuk sayısı ile B-BBÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü bir ilişki düzeyi olduğu, çocuk sayısı arttıkça baba bağlanma düzeyinin anlamlı derecede azaldığı belirlendi ($p < ,01$).

Babanın çocukluğunda ailesi ile ilişki durumuna göre B-BBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Babanın Çocukluğunda Ailesi İle İlişki Durumuna Göre B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=95)

Özellikler	B-BBÖ Puan Ortalamaları (Ort. ±Ss)	Test Değeri	p
Babası İle İlişkisi			
Çok iyi	75,87 ± 10,18		
İyi	71,92 ± 9,23	4,707	,011*
Orta	65,50 ± 12,01		
Babaya Bakan Kişi			
Anne/baba	70,23 ±10,14		
Büyükanne/akraba	69,74 ±10,92	4,326	,016*
Bakıcı	80,32 ± 4,95		
Çocukluk Dönemi			
Mükemmel	76,95 ± 7,73		
İyi	73,70 ± 9,29	14,233	,001**
Orta	64,19 ± 9,58		
Baba İle Oyun Oynama			
Evet	72,58 ± 9,89		
Hayır	66,80 ± 10,71	2,391	,019*

* Bağımsız örneklem t testi, ** ANOVA(varyans) testi

Tablo 4.7’de babanın çocukluğunda ailesi ile ilişkisi incelendiğinde; babası ile ilişkisi çok iyi (75,87 ± 10,18), iyi (71,92 ± 9,23), orta (65,50 ± 12,01) olan babaların B-BBÖ’den aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık olduğu yani ilişkisi çok iyi olan babaların bağlanma puanının daha yüksek olduğu bulundu. Çocukluk dönemini mükemmel (76,95 ± 7,73), iyi (73,70 ± 9,29), orta (64,19 ± 9,58) olarak belirten babaların puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi. Ayrıca babası ile oyun oynayan (72,58 ± 9,89) ve bakıcı (80,32 ± 4,95) tarafından büyütülen babaların ölçekten aldıkları puan ortalamaları da anlamlı düzeyde yüksek idi.

Tablo 4.8’de Babanın ailesi ile ilişki durumuna göre B-BBÖ puan ortalamalarının kapsayan bulgular verilmiştir.

Tablo 4.8. Babanın Çocuğu İle İlişki Durumuna Göre B-BBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=95)

Özellikler	Puan Ortalaması ± Ss)	Test Değeri	p
Çocuğun İsteyerek Yapılması			
Evet	72,03 ± 9,58	1,982	,085*
Hayır	61,91 ± 14,14		
Çocuk ile Geçirilen Zaman			
1-2 saat	66,49 ± 10,12	9,088**	,000**
3-4 saat	74,77 ± 9,49		
5saat ve üzeri	75,44 ± 6,81		
Çocuk ile Geçirilen Zamanın Yeterliliği			
Yeterli	64,93 ± 9,15	4,497*	,000*
Yeterli Değil	74,20 ± 9,55		
Babanın Çocuğun Fiziki İhtiyaçlarının Giderilmesinde Yardımı			
Var	74,90 ± 8,24	7,047*	,000*
Yok	61,29 ± 8,82		
Genel Olarak Babanın Çocukla Olan İletişimi			
Çok İyi	78,62 ± 7,00	18,043**	,000**
İyi	71,62 ± 9,41		
Orta	64,13 ± 9,46		
Babanın Çocukla Oyun Oynarken Keyif Alması			
Evet	72,06 ± 9,79	3,766*	,000*
Kısmen	55,30 ± 6,87		
Çocuğun Babayla Oyun Oynarken Keyif Alması			
Evet	72,43 ± 10,23	2,951*	,002*
Kısmen	63,94 ± 7,92		

* Bağımsız örneklem t testi, ** ANOVA(varyans) testi

Tablo’da çocuğun isteyerek yapılması (t=1,982, p=,085) ile B-BBÖ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık görülmediği, çocuk ile geçirilen zaman (F=9,088,

$p < ,001$) ile B-BBÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlılık olduğu belirlendi. Babanın ifadesine göre çocuk ile geçirilen zamanın yeterliliği ($t=4,497$, $p < ,001$), babanın çocukla oyun oynarken keyif alması ($t=3,766$, $p < ,001$), çocuğun babayla oyun oynarken keyif alması ($t=2,951$, $p < ,01$) ile B-BBÖ puan ortalamaları arasında ileri düzeyde anlamlılık saptanmıştır. Babanın çocuğun fiziksel ihtiyaçlarının giderilmesinde yardımcı olması ($t=7,284$, $p < ,001$) ile B-BBÖ puanları arasında ileri derecede anlamlılık tespit edilmiştir. Çocuğun bakımında anne ile iş bölümü yapma durumu ($t=7,047$, $p < ,001$) ile B-BBÖ ve genel olarak babanın çocukla olan iletişimi ($F=18,043$, $p < ,001$) ile B-BBÖ arasında ileri derecede anlamlılık olduğu belirlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Bağlanma, ilk olarak birincil bakım veren ile bebek arasında oluşan güvene dayalı bir bağ olarak tanımlanmıştır. Birçok çalışma ile bebeklikte gerçekleşen ve değişikliklere uğrayarak hayat boyu devam eden bağlanmanın insan üzerindeki birçok olumlu-olumsuz etkileri ortaya konmuştur (Boyacıoğlu, Sümer 2011; Bowlby 2012; Sımsıkı 2011; İlaslan 2009). İlk olarak birincil bağlanma objesi olarak kabul gören anne ile bağlanmanın önemi araştırılırken, baba-bebek arasındaki bağlanmanın önemine de dikkat çekilmiştir. Babaya güvenli bağlanan çocukların bilişsel gelişimini daha iyi tamamladıkları, sosyal ve ikili ilişkilerinde daha uyumlu oldukları ve daha kolay ve etkili iletişim kurdukları belirtilmektedir (İlaslan 2009; Sımsıkı 2011; Soysal ve ark. 2005).

Çalışmadan elde edilen veriler, bulgular göz önüne alınarak iki bölümde tartışılmıştır:

BÖLÜM I: Babaların sosyo-demografik özellikleri, kendi çocukluk dönemleri ve çocukları ile olan ilişkilerine yönelik bulguların tartışılması.

BÖLÜM II: Babaların sosyo-demografik özellikleri, babanın çocukluğunda kendi ailesi ve çocuğuyla olan ilişkisi ile B-BBÖ'den aldığı puanların karşılaştırılmasının tartışılması.

BÖLÜM I: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Kendi Çocukluk Dönemlerine ve Çocukları İle Olan İlişkilerine Yönelik Bulguların Tartışılması.

Annelerin ve babaların çoğunlukla üniversite mezunu olduğu, bir işte çalıştığı, maddi durumlarının iyi, evlilik sürelerinin 3-5 yıl ve çocuk sayısının 2 olduğu belirlendi. Baba yaş ortalamasının $32,8 \pm 4,2$ yıl iken anne yaş ortalamasının $29,7 \pm 4,2$ yıl olduğu bulundu (Tablo- 4.1).

Araştırmada babaların çoğunlukla ailesi ile ilişkilerini iyi olarak tanımladıkları, kendi anne/babaları tarafından bakıldıkları, çocukluk dönemlerini iyi olarak nitelendirdikleri ve babası ile oyun oynadıkları görülmektedir (Tablo-4.2).

Bağlanmanın temelleri 0-2 yaş arasında atılır ve hayat boyu devam eder. Yine bu dönemde oluşan bağlanma stilleri kuşaklar arası aktarılır. Kendi ebeveynleri ile güvenli bağlanan bireylerin çocukları ile de olumlu ilişkiler kurdukları ve olumlu bağlanma davranışları geliştirdikleri belirtilmektedir (Bowlby 2012; İlaslan 2009; Sımsıkı 2011).

Benoit ve Parker (1994) annelerin hamilelik dönemindeki bağlanma örüntülerini inceledikleri çalışmada, annelerin kendi anneleriyle olan ilişkilerinin çocukları ile olan ilişkilerini olumlu ya da olumsuz etkilediklerini bulmuşlardır. Güvenli bağlanmanın oluşmasında, ebeveynlerin kendi aileleri ile olan ilişkilerinin de etkili olduğu, ebeveynleri ile zaman geçiren ve oyun oynayan bireylerin ileride kendi çocukları ile de olumlu ilişkiler içine girdiği belirtilmektedir (İlaslan 2009). Araştırmada babaların çoğunlukla aile ilişkisinin iyi olduğu, çocukluk dönemini iyi geçirdiği ve babası ile oyun oynadığı bulunmuştur. Bu durum babaların bebeğine güvenli bağlanmasına yardımcı olabilecek önemli bir faktördür.

Babaların çocuğu ile ilişkisine yönelik ifadelerinde; çoğunluğu ilk ve ikinci çocuklarını isteyerek yaptığını, çocukları ile günde 3-4 saat zaman geçirebildiklerini ve bu zamanın yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca çocukların genellikle büyükanne tarafından büyütüldüğü, babaların çocuğun fiziki bakımlarına katıldığı, anne ile işbirliği yaptığı ve babaların çocukları ile iletişiminin iyi olduğu saptanmıştır. Babalar çocuğu ile ilgilenmenin çocuğunun gelişiminde çok önemli olduğunu vurgulamışlardır (Tablo-4.3).

Kavlak (2004), Şen (2007) ve Bayram (2006) anne-bebek bağlanmasına yönelik yaptıkları çalışmalarda, ebeveynlerin yarısından fazlasının gebeliği planladıklarını ve isteyerek yaptıklarını belirtmektedirler. Araştırmada da ebeveynlerin çocuklarını

isteyerek yaptığı görülmektedir. Bu durum anne-baba-bebek arasındaki güvenli bağlanmanın oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Günümüzde yaşam koşullarının zorlaşması nedeniyle gerek anne gerekse babalar çalışmaktadır. Bu nedenle çocuklar ya aile büyükleri tarafından bakılmakta ya da bakıcı/yuva gibi yerlerde bakılmaktadır. Ebeveynlerin çalışması çocuk ile geçirilen zamanı da etkilemektedir. Ancak geçirilen zamanın süresi kadar niteliği de önemlidir. Araştırmada babaların çoğunluğu çocukları ile 3-4 saat zaman geçirdiklerini ve bundan son derece keyif aldıklarını ve bu paylaşımın çocuğun gelişiminde önemli olduğunu belirtmektedir. Babaların çocuklarına ayırdıkları zamanın yeterli olmadığını ifade etmeleri de bu konuyu önemsediklerini göstermektedir.

Süregelen sosyal ve ekonomik gelişmeler aile içi rollerin değişmesine yol açmıştır. İş hayatına katılan kadınların sayısının artması, doğumdan kısa bir süre sonra çalışma hayatına geri dönmesi, babayı çocuğun yaşamında önemli bir konuma getirmiştir. Günümüzdeki babalar eskiye oranla ev işlerine ve çocuk bakımına daha fazla zaman ayırmaktadır. Ayrıca eğitim düzeyi arttıkça babaların çocuk gelişimi konusunda kendini daha yeterli gördüğü ve ebeveyn sorumluluğunu daha çok aldığı belirtilmektedir (Kuzucu 2011).

Araştırmada babaların büyük bir oranda çocukların fiziki ihtiyaçlarını giderdiği ve anne ile iş bölümü yaptığı görülmektedir. Bu sonuç, literatüre paralel olarak ebeveynlerin çoğunlukla eğitim düzeyinin yüksek olmasından ve eşlerinin de çalışmasından kaynaklanmış olabilir.

BÖLÜM II: Babaların Sosyo-Demografik Özellikleri, Babanın Çocukluğunda Kendi Ailesi ve Çocuğuyla Olan İlişkisi İle B-BBÖ'den Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasının Tartışılması.

Araştırmaya katılan babaların B-BBÖ'den aldıkları puan ortalaması $75,73 \pm 10,64$ puan olarak bulunmuştur (Tablo-4.4). Condon tarafından oluşturulan, Güleç tarafından Türkçe geçerlik güvenilirliği yapılan "Baba-Bebek Bağlanma Ölçeği"nin değerlendirilmesinde en düşük puan 19, en yüksek puan 95 puan olarak belirlenmektedir. Babanın aldığı puan yükseldikçe bağlanmanın daha iyi olduğu belirtilmektedir. Araştırmadan elde edilen puan ortalaması, bu değerlendirmeye göre baba ve bebek arasındaki bağlanmanın iyi olduğunu göstermektedir.

Araştırmada babaların eğitim düzeyleri, meslekleri ve maddi durumları ile B-BBÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık olduğu saptandı. Yani eğitim düzeyi yüksek, maddi durumu iyi, kamuda çalışan babaların bağlanma puanları daha yüksekti (Tablo- 4.5).

Babanın eğitimi arttıkça, demokratik olduğu ve bakımın sadece annenin işi olmadığı anlayışının geliştiği, kendini çocuk bakımı konusunda daha yeterli gördüğü ve çocuk bakımına daha fazla katıldıkları görülmektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan babaların kendine daha fazla güvendiği ve bebek bakımı konusunda daha bilgili olduğu belirtilmektedir (Kuzucu 2011). Bu durum baba-bebek arasındaki ilişkiyi de etkilemektedir.

Nkwake (2009) yüksek eğitim düzeyine sahip babaların çocuk bakımı konusunda eşitlikçi bir görüşe sahip olduklarını fakat daha düşük eğitim düzeyinde olanların ise gelenekselci bir görüşe sahip olduklarını ve bebeğin fiziksel bakımının annenin işi olduğunu düşündüklerini vurgulamıştır.

Babaların çoğunluğu bakımverici rolünün genellikle annede olduğuna, kendilerinin ise çocuğun geleceğini güvence altına alma ve planlama, ekonomik imkanları sağlama ve finansal destek gibi rolleri olduklarını düşünürler. Bu durum babaların üzerinde iş ve ekonomik kaygının daha fazla oluşmasına sebep olmaktadır. İş hayatında doyuma ulaşan babaların çocuğun bakımlarına daha fazla eşlik ettiği onlarla daha iyi ilişki kurduğu bildirilmektedir (Harrington ve ark. 2011; İlaslan 2009; Kuzucu 2011). Babanın çalışma saatlerinin belirli olması ve esnek olmaması, çocuğa ayrılan zamanı ve kalitesini de arttırmaktadır (Kuzucu 2011; Harrington ve ark. 2011).

Maddi durumunun iyi olması ve garantili bir işte çalışıyor olması iş kaygısını ortadan kaldıracığı ve ekonomik özgürlüğü beraberinde getireceği için babaların moral, motivasyon ve gelecek kaygısı gibi sorunlarını ortadan kaldırır. Bu da çocukla keyfi geçirilen sürenin artmasına ve dolayısıyla olumlu ebeveyn çocuk ilişkisinin oluşmasına destek sağlar.

Yapılan çalışmalar babanın maddi durumunun, eğitim düzeyinin ve mesleğinin babanın bakıma katılması ve bebeğine bağlanmasını etkilediğini bildirmektedir (Grimes 2002; Kuzucu 2011; Sımsıkı 2011; Üstünöz 2010; Woodworth ve ark. 1996). Ayrıca Nkwake (2009) yaptığı çalışmada eğitim düzeyi yüksek olan babaların bebek/çocukları ile daha fazla zaman geçirdikleri ve onların bakımına daha fazla katıldıkları

bulunmuştur. Araştırma verileri, eğitim düzeyi yüksek, maddi durumu iyi ve garantili bir işe sahip olan babalarının bağlanma puanlarının daha yüksek olduğunu ve bu sonuçların literatür ile paralel olduğunu göstermektedir.

Araştırmada; bağlanma puanı ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki yokken, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu ilişkinin negatif yönde olduğu, yani evlilik süresi ve çocuk sayısı arttıkça bağlanmanın da azaldığı bulunmuştur (Tablo-4.6).

Babanın yaşı, çocuğun bakımlarına katılmasında etkili olmaktadır. Yaşı ilerlemiş babaların mesleklerinde belli bir noktaya geldikleri için genç babalara oranla çocuğun bakım ve fiziksel aktivitelerine daha fazla katıldıkları belirtilmektedir (Kuzucu 2011).

McVeigh ve ark. (2005) bebeğin bakımına katılması ile babanın yaşının yüksek olması arasında negatif bir ilişki saptamış, yaşı büyük olan babaların ev işlerinde ve çocuğun bakımında daha çok sorumluluk üstlendiklerini bulmuştur. Araştırmada ise baba yaşı ile bağlanma arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bu duruma alınan örneklemdeki babaların yaş ortalamasının çok yüksek olmaması ve çoğunlukla orta yaş düzeyinde olması neden olmuş olabilir.

Araştırma çocuk sayısı ve bağlanma puanı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sevil ve Özkan (2007) çocuk sayısının artmasının finansal zorluklar oluşturduğunu, babanın işine daha fazla yoğunlaşmasına sebep olduğunu ve bu durumda babaların bebek bakımı sorumlulukları konusunda aldıkları puanları düşürdüğünü bulmuşlardır.

Mehall, Spinrad, Eisenberg ve Geartner (2009) 157 ailede, babanın katılımı ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiye baktıkları çalışmada, bebek sayısının artması ile babaların bebekleriyle daha az ilgilendiklerini ve bakıma katılımlarının daha az olduğunu bulmuşlardır. Paquette ve ark. (2000), Simsıkı (2011) çalışmalarında çocuk sayısı arttıkça babaların bakıma ve işbirliğine katılım oranının da azaldığını saptamışlardır.

Şen (2007) anne- bebek bağlanmasını incelediği çalışmada, bir çocuğu olan annelerin bağlanmasının, 2 ya da 3 çocuğu olan annelerin bağlanmasına göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Mercer ve Ferketich (1995), 79 deneyimli ve 93 deneyimsiz babalarda yaptığı araştırmada deneyimsiz babaların bebekleri ile bağlanma oranının yüksek olduğunu bulmuşlardır. Yani tek çocuğu olan babalar bebeklerine daha iyi bir şekilde bağlanmışlardır. Babaların yoğun iş temposundan dolayı ayıracakları zamanın yeterli olmaması ve bu yetersiz zamanın birden fazla çocuğa bölünmesi onların bakıma katılmalarını olumsuz yönde etkileyebilir. Araştırma sonucu ve diğer veriler çocuk sayısı arttıkça babaların bağlanma durumunun negatif yönde etkilendiğini göstermektedir. İlk kez çocuk sahibi olmanın verdiği heyecan ve yenilik duygusu ile babalar ilk bebeklerine daha fazla ve kolay bağlanma geliştirebilir. Artan çocuk sayısı bölünen ilgi ve zamanın yetersizliği bağlanmanın azalmasına neden olabilir.

Araştırmada evlilik süresi ile ölçekten alınan puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yani evlilik süresi arttıkça bağlanmanın anlamlı düzeyde azaldığı görülmüştür (Tablo 4.6).

Sevil ve Özkan (2007) yaptıkları çalışmada, 6 yıl ya da daha fazla süredir evli olan babaların çocuklarının bakımlarında daha fazla rol üstlendiklerini belirtmişlerdir. Artan evlilik süresi, çocuk sayısının artmasını da beraberinde getirdiği için babaların daha deneyimli olduklarını ve bakıma daha fazla katılacaklarını savunmuştur. Araştırmada, bu verilerden farklı olarak evlilik süresi arttıkça bağlanmanın negatif yönde etkilendiği bulunmuştur. Bu duruma örnekleme alınan babaların aile yaşamları, sosyal çevreleri ve eşleri ile olan ilişkilerinin nitelikleri, çalışma koşulları etkilemiş olabilir. Ayrıca ebeveynlerin uzun süre birlikte yaşamaları ve evlilik sonrası yaşam sürecinin tamamen değişmesine bağlı gerçekleşmiş olabilir.

Araştırmada babaları ile ilişkilerini “iyi” olarak tanımlayan, çocukluğunda babası ile oyun oynayan, çocukluk dönemini mükemmel ve iyi olarak geçiren, bakıcı tarafından büyütülen babaların kendi çocukları ile bağlanmalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo- 4.7).

Bireylerin kendilerini ve çevrelerini algılamalarını sağlayan düşünce sistemlerinin temeli çocuklukta atılır ve anne-babalar oluşturulan davranış şablonlarının en büyük örneğidirler. Bireyler ilk ilişki örüntülerini daha sonraki ilişkilerinde de tekrar ederler ve bu da ebeveynlerin çocukluk dönemi örüntülerini tekrar ettiğini düşündürür. Yani birey kendi anne-babasından aldığı davranış şablonlarını özümser ve ileriki yaşamında da kullanır. Güvenli bağlanan bebeklerin annelerinin de kendi anne-babalarına güvenli bir şekilde bağlandıkları görülmüştür (İlaslan 2009).

Bretherton'un belirttiğine göre, Steele ve ark. (1996) ebeveynlerin ailesiyle olan ilişkilerini ve bağlanma durumunu, çocuklarıyla olan bağlanma durumu ile karşılaştırmışlardır. Sonuçta, ailesiyle güvenli bağlanan ebeveynlerin çocukları ile de güvenli bağlandıkları görülmüştür.

Yine güvenli bağlanan babaların güvensiz bağlananlara göre çocuklarıyla etkileşimlerinde daha fazla sıcaklık sergiledikleri ve daha fazla olumlu yönde ilişki geliştirdikleri bildirilmektedir (Sımsıkı 2011). Ancak bu sonuçtan farklı olarak çocukluğunda babası ile hoşnutsuz çocukluk geçiren ve bunu dile getiren babaların çocuklarıyla da tam tersi daha fazla etkilişime girdikleri belirtilmiştir (Kuzucu 2011). Çalışma sonuçlarında ise ebeveynleri ile iyi ilişkiler tanımlayan, kendi babası ile oynayarak zaman geçirdiğini ifade eden babaların bağlanma puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babaların kendi çocukluk dönemlerinde ebeveynlerinden öğrendiği tutum ve davranışları ve çocukluk döneminde geliştirilen bağlanma stillerini çocuklarına yansıtması, güvenli bağlanan bireylerin bunu devam ettirmesi beklenen bir sonuçtur. Ayrıca bakıcı ile büyüyen babaların bağlanma puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Böyle bir sonucun çıkması şaşırtıcıdır. Bu duruma babaların çocukken ebeveynleri ile fazla zaman geçirmemeleri ve bu olumsuz durumu kendi çocuklarına yaşatmak istemediklerinden kaynaklanmış olabilir.

Araştırmaya katılan babaların; çocuklarını isteyerek yapması ile bağlanma durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, çocuk ile geçirilen zaman çocuğu ile oyun oynarken keyif alma ve çocuğun babayla oynarken keyif alma durumları ile bağlanma puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Babanın çocuğun bakımına katılması, anne ile bakım konusunda iş bölümü yapması ve genel olarak babanın çocukla olan iletişiminin iyi ya da mükemmel olarak tanımlanmasının bağlanmayı arttırdığı bulunmuştur (Tablo- 4.8).

Çocuğun isteyerek yapılması, ebeveyn-bebek bağlanmasını olumlu yönde etkilemektedir (Kavlak 2004). Araştırmada çocuğu isteyen ve istemeyen babalarda B-BBÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak isteyen babalarda puan biraz daha yüksek olarak görülmektedir. Sonuçta, bebeği istesin ya da istemesin bebeğin doğumundan sonraki süreçte eşi ve bebeği ile geçirdiği zaman babanın bebeğine bağlanmasını etkilemiş olabilir.

Babaların yaklaşık yarısından fazlası çocuğu ile 3 saatin üzerinde zaman geçirdiğini ifade etmektedir (Tablo-2) ve çocuğuyla daha uzun zaman geçiren babaların bağlanma puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4.8). Ancak babalar bu sürenin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum babaların bu konudaki hassasiyetlerini göstermesi açısından sevindiricidir.

Literatürde, babanın çocuğuyla geçirdiği zamanın niceliği kadar niteliğinin de önemli olduğu belirtilmekte ve gün içinde en az yarım saat kadar çocukla nitelikli zaman geçirmenin önemli olduğu belirtilmiştir (Benice 2014; Gürşimşek 2010). Birlikte zaman geçirmenin, etkileşimden zevk alma ve iletişimi güçlendirme açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır (Benice 2014).

Mercer ve Ferketich (1995) çocuğun bakımı ve sorumluluklarını üstlenen ve çocukları ile birlikte zaman geçiren babaların bebeğine karşı bağlanmasının olumlu yönde olduğunu belirtmektedirler.

Araştırmada babanın bebeğin bakımına katılmasının bağlanma düzeyini arttırdığı bulunmuştur (Tablo 4.8). Babanın bebeğin bakımına katılması, bezini değiştirme, banyo vb. gibi fiziksel ihtiyaçlarını gidermesi, kucağına alma, sevmeye, ağladığında sakinleştirme yani bebeğin hayatında aktif bir şekilde rol alması baba-bebek bağlanmasını güçlendirir (Sımsıkı 2011; Şen 2007). Annenin hayatını da kolaylaştıracak olan bu destek aile içi ilişkileri de güçlendirir ve eş ilişkilerinin iyi olması da bağlanmayı olumlu yönde etkiler (Şen 2007). Ayrıca annenin bebeğine güvenli bağlanmasının, babanın da bebeğe güvenli bağlanmasına katkı sağlayacağı belirtilmektedir (Benware 2013).

Şen (2007) anne-bebek bağlanmasını değerlendirdiği çalışmasında, eşlerinden destek alan annelerin maternal bağlanma puanlarının, kendi ebeveynlerinden destek alan annelere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Baba ile bebek arasındaki bağlanmanın gelişmesinde temel köprüyü anne oluşturur. Eşler arasındaki ilişkinin kalitesinin iyi olması, her iki ebeveynin uyuşması babanın bakıma katılımını ve sorumluluk alma isteğini arttırmaktadır.

Feldman (2000), çalışmasında ebeveynlerin ev ve çocuk bakımı konusunda sorumluluklarının paylaşımının anne-baba-çocuk arasındaki ilişkiye ve baba-bebek arasındaki ilişkide annenin önemli olduğunu bulmuştur.

Buckley ve Schoppe-Sullivan'ın (2010) araştırma sonuçlarında, her iki eşin de çalıştığı ailelerde, babaların çocuklarına bakım verme ve oyun aktivitelerine daha fazla katılım sağladıkları ve işbirliğine dayalı ebeveynlik gösterdikleri görülmektedir.

Evans (1997) babaların tutum ve davranışlarını incelediği çalışmasında babaların çocuğun fiziksel bakımlarının annenin işi olduğunu, maddi olanakları sağlama, çocuğun eğitimi destekleme, çocukların zihinsel becerilerini geliştirme ve çocukları ile oyun oynama gibi sorumlulukların ise kendilerine ait olduğunu düşündüklerini belirtmiştir.

Araştırmada babaların geçirdikleri zamandan keyif almaları ve bebekleri ile geçirdikleri zamanı yetersiz bulmaları ve daha fazla zaman geçirmek istediklerini belirtmeleri baba-bebek ilişkisinin olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Ayrıca hem çalışma sonuçları hem de literatür (Biller 1993; Erdoğan 2006; Güleç 2010; Oates 2005) babaların çocuklarının bakımına katılmalarının ve anne ile iş bölümü yapmalarının bağlanma durumunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Sonuç olarak, çocukluğunda kendi anne ve babası ile iyi ilişkiler içinde olan, çocuğu ile daha fazla zaman geçiren, onunla oynayan, bakıma katılan, anne ile iş bölümü yapan babaların anlamlı olarak olumlu bağlanma davranışları geliştirdikleri belirlenmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Sağlam Çocuk Polikliniğine başvuran 6-7 aylık çocuk sahibi babalardan alınan bilgiler doğrultusunda **sonuç olarak;**

-Baba yaş ortalamasının $32,7 \pm 4,17$ yıl, %66,3'ünün eğitim düzeyinin üniversite olduğu, %46,3'ünün özel sektörde çalıştığı, eşlerinin %81,1'inin çalıştığı, %50,5'inin maddi durumunu iyi olarak tanımladığı, %44,2'sinin iki çocuk sahibi, %42,1'inin ise tek çocuk sahibi olduğu, babaların %49,5'inin çocukluk dönemini iyi geçirdikleri, %75,8'inin babası ile oyun oynadığı, %91,6'sının birinci çocuğu ve %92,7'sinin ise ikinci çocuğu isteyerek yaptığı,

-Babaların B-BBÖ'den aldıkları puan ortalamasının 75,74 puan olduğu,

-Eğitim düzeyi yüksek olan, kamuda çalışan ve maddi durumu iyi olan babaların B-BBÖ'den aldıkları puanın anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu,

-Evlilik süresi ve çocuk sayısı arttıkça bağlanma düzeyinin anlamlı derecede azaldığı,

- Bakıcı tarafından büyütülen, çocukluk dönemini mükemmel geçiren, babası ile ilişkisini çok iyi tanımlayan, babası ile oyun oynayan babaların B-BBÖ'den aldıkları puan ortalamalarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu,

- Çocuk bakımı konusunda anne ile iş bölümü yapan, çocuğun fiziksel ihtiyaçlarına yardım eden, çocuğuyla 5 saat ve üzeri zaman geçiren ve geçirilen bu zamanın yetersiz bulunduğunu belirten, çocukları ile iletişimini iyi tanımlayan, çocuğu ile vakit geçirmekten keyif alan ve çocuğunun kendisiyle vakit geçirirken keyif aldığını belirten babaların B-BBÖ'den aldıkları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Anne kadar babanın da bebeğine bağlanma durumunun izlenmesi ve değerlendirilmesi
- Babaların gebelikten itibaren çocuk bakımı konusunda eğitilmesi ve doğum sonrası dönemde bebeğin bakımına katılması konusunda desteklenmesi
- Baba bebek etkileşimi ve bunun önemi konusunda hem sağlık profesyonellerine hem de ebeveynlere eğitim verilmesi

- Baba bebek bağlanma durumunun daha fazla örneklem grubuyla ve odak grup görüşmeleri yapılarak incelenmesi ve babalar ile birlikte annelerinde çalışma gruplarına alınarak karşılaştırılmasını sağlayan yeni çalışmaların yapılması **önerilebilir.**

KAYNAKLAR

Abasi, E., Tahmasebi, H., Zafari, M., Takami, N. (2012). Assessment On Effective Factors Of Maternal-Fetal Attachment In Pregnant Women. *Life Science Journal*, 9(1).

Alantar, Z., Maner, F. (2008). Bağlanma Kuramı Açısından Yeme Bozuklukları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 97-104.

Alhussen, J. L. (2008). A Literature Update On Maternal-Fetal Attachment. Johns Hopkins University, School of Nursing, *Journal of Obstetric, Gynecologic&Neonatal Nursing*, 37, 315-328, DOI: 10.1111/j.1552-6909.2008.00241.x.

Altundağ, G. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri, Stresle Başa Çıkma Tutumları ve Stres Algılama Düzeyinin İncelenmesi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Balcı, S. (1994). İlk Kez Doğum Yapan Annelerin Bebeklerini Algılama Durumları. İstanbul Üniversitesi Çocuk Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bayram, F. (2006). Postpartum Dönmdeki Annelerin Anne Sütünün Önemi Hakkında Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 47-51.

Behm, K.A., Julkunen, K.V. (2000). Ways of Being A Father: How First-Time Fathers And Public Health Nurses Perceive Men As Fathers. *International Journal of Nursing Studies*, 37, 199-205.

Belsky, J. (2005). Childcare Matters. Early Childhood in Focus 1. John Oates (ed.),The Open University, 12-14.

Benice, A., (2014). Çocuğumuz İle Yeterli Vakit Geçiriyor muyuz? *Eğitimde Yansımalar*, Arel Koleji, 35(12).

Benoit D., Parker K. (1994). Stability and Transmission of Attachment Across Three Generations. *Child Development*, 65(5), 1444–1456.

Benware, J. (2013). Predictors of Father- Child and Mother Child Attachment in Two Parent Families. All Graduate Theses and Dissertations, Utah State Universty, Utah.

Buckley, C., Schoppe-Sullivan, S. (2010). Father Involvement And Coparenting Behavior: Parents' Nontraditional Beliefs And Family Earner Status As Moderators. *Personal Relationships*, 413–431.

Biller, HB. (1993). *Fathers and Families Paternal Factors in Child Development*. London, Auburn House.

Boyacıoğlu, İ., Sümer, N. (2011). Bağlanma Boyutları, Otobiyografik Bellek ve Geçmişini Kabul Etme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26 (67), 105-118.

Boyce, P., Condon, J., Barton, C., Corcindale, C. (2007). First-Time Fathers' Study: Psychological Distress in Expectant Fathers During Pregnancy. *Australian and New Zealand Journal Of Psychiatry*, 41, 718-725.

Bowlby, J. (2012). *Bağlanma ve Kaybetme 1*. Pinhan Yayıncılık, İstanbul.

Bowlby, J. (1944). Forty-Four Juvenile Thieves: Their Character and Home-Life. *International Journal of Psychoanalysis*, 25, 19-52.

Bretherton, I. (2010). Fathers in Attachment Theory And Research: A Review. *Early Child Development and Care*, 180 (1-2), 9-23.

Bretherton, I. (1992). Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth, *Developmental Psychology*, 28, 759-775.

Brown, L., McBride, B., Shin, N., Bost, K. (2007). Parenting Predictors of Father-Child Attachment Security: Interactive Effects of Father Involvement and Fathering Quality. *Fathering*, 5(3), 197-219.

Çakır, S. (2008). Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana- Babalarına Bağlanma Düzeyleri ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Çamurlu, K.C., (2006). Annenin Bağlanma Düzeyi ve Çocuk Yetiştirme Sürecinin Çocuğun Bağlanma Düzeyine Etkisi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Gelişim Psikolojisi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2006.

Erdoğan, A. (2006). Çocuğun Psikososyal Gelişiminde Babanın Rolü, *Yeni Symposium*, 42(4), 147-153.

Feldman, R. (2000). Parents' Convergence On Sharing and Marital Satisfaction, Father Involvement, and Parent-Child Relationship at the Transition To Parenthood. *Infant Mental Health Journal*, 21(3), 176-191.

Flouri, E., Buchanan, A. (2003). The Role Of Father Involvement In Children's Later Mental Health, *Journal Of Adolescence*, 26, 63-78.

Gervai, J. (2005). Attachment and Disorganisation. *Early Childhood in Focus 1*, John Oates (ed.), 40.

Goodman, B., Crouter, A., Lanza, Z., Cox, M., Feagans, L. (2011). Paternal Work Stress and Latent Profiles of Father-Infant Parenting Quality. *Journal Marriage Fam.*, 73(3), 588-604. DOI: 10.1111/J. 1741-3737.2011.00826.X.

Goodsell, T., Meldrum, J. (2010). Nurturing Fathers: A Qualitative Examination of Child-Father Attachment. *Early Child Development and Care*,180(1-2), 249-262.

Grimes, J. (2002). Children And Their Fathers: A Review of The Literature Regarding Interpersonal and External Factors In The Development of Attachment. Presented To The Faculty of The Rosemead School of Psychology, Biola University, Doctoral Research Paper.

Grossmann, K., Grossmann K.,E. (2007). The impact Of Attachment To Mother And Father At An Early Age On Children's Psychosocial Development Through Young Adulthood. *Encyclopedia Of Early Child Development*, University Of Germany.

Güleç, D. (2010). Baba- Bebek Bağlanma Ölçeğinin Türk Toplumunda Geçerlik ve Güvenilirliğinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi Kadın Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Güleç, D., Kavlak, O. (2013). Baba- Bebek Bağlanma Ölçeği'nin Türk Toplumunda Geçerlilik Güvenilirliğinin İncelenmesi. *International Journal Of Human Sciences*, 10(2), 170-181.

Güner, A. (2011). Okul Öncesi Çocuklar ve Ebeveynlerinin Bağlanma Güvenliği Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Gürşimşek, I. (2010). Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımını Etkileyen Faktörler. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9 (18), 1-19.

Harrington, B., Deussen, F.V., Humberd, B. (2011). The New Dad: Caring, Committed and Conflicted. *The Fatherhood Study Phase II*, Boston College Center for Work & Family.

Hazen, N., McFarland, L., Jacobvitz, D., Soisson E.B. (2010). Fathers' Frightening Behaviors and Sensitivity with Infants: Relations With Fathers' Attachment Representations, Father- Infant Attachment and Children's Later Outcomes. *Early Child Development and Care*, 180 (1-2), 51-69.

Howard, K. S. (2010). Paternal Attachment, Parenting Beliefs and Children's Attachment. *Early Child Development and Care*, 180 (1-2), 157-171.

Insana, S., P., Garfield, C., Montgomery, H. (2013). A Mixed-Method Examination of Maternal and Paternal Nocturnal Caregiving, *Journal of Pediatric Health Care*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.pedhc.2013.07.016>

İlaslan, Ö., (2009). Çocukları Bağlanma Davranışlarının Özlük Nitelikleri ve Anne Bağlanma Stillerine Göre İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı, Konya.

İşler, A. (2007). Prematüre Bebeklerde Anne-Bebek İlişkisinin Başlatılmasında Yenidoğan Hemşirelerinin Rolü. *Perinatoloji Dergisi*, 15 (1).

Kagan, J. (1999). The Role of Parent in Children's Psychological Development. *Official Journal Of The American Academy of Pediatrics*, 104, 164.

Kavlak O (2007). Anne Babaya Ait Bağlanma Ve Hemşirenin Sorumlulukları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 23(2), 183-194.

Kavlak O., Şirin A. (2009). Maternal Bağlanma Ölçeği'nin Türk Toplumuna Uyarlanması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1).

Kavlak, O. (2004). Maternal Bağlanma Ölçeğinin Türk toplumuna Uyarlanması. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Kesebir, S. ve ark. (2011). Bağlanma ve Psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.

Kochanska, G., Kim, S. (2013). Early Attachment Organization With Both Parents and Future Behavior Problems: From Infancy to Middle Childhood. *Child Development*, 84 (1), 283-296.

Köse, D. Çınar, N. Altınkaynak, S. (2013). Yenidoğanın Anne ve Baba ile Bağlanma Süreci, *Sted Dergisi*, 22(6).

Kuzucu, Y. (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk gelişimine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35).

Lundy, B. (2002). Paternal Socio-Psychological Factors And Infant Attachment: The Mediating Role Of Synchrony In Father–Infant Interactions. *Infant Behavior & Development*, 25, 221–236.

Mercer, R.T., Ferketich, S.L. (1990). Predictors Of Parental Attachment During Early Parenthood. *Journal of Advanced Nursing*, 15, 268—280.

Morsünbül, Ü., Çok, F. (2011). Bağlanma ve İlişkili Değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(3), 553-570.

Nkwake, A. (2009). Maternal Employment and Fatherhood: What Influences Paternal Involvement In Child-Care Work In Uganda?. *Gender & Development*, 17 (2), DOI: 10.1080/13552070903009726.

Mcbride, B. (1989). Stress and Fathers' Parental Competence: Implications for Family Life and Parent Educators. *Family Relations*, 38 (4), 385-389.

McVeigh, C., John, W., Cameron, C. (2005). Fathers' Functional Status Six Weeks Following The Birth Of A Baby: A Queensland Study. *Australian Midwifery Journal*, 18 (1).

Mehall, K., G., Eisenberg, N., Spinrad, T., Geartner, T. (2009). Examining The Relations Of Infant Temperament And Couples' Marital Satisfaction To Mother And Father Involvement: A Longitudinal Study. *Fathering*, 7 (1), 23-48.

Oates, J. (2005). Mothers, Fathers and Children. *Early Childhood in Focus 1*, John Oates (ed.), The Open University, 6.

Paquette, D., Bolte, C., Turcotte, G., Dubeau, D., Bouchard, C. (2000). A New Typology of Fathering: Defining and Associated Variables. *Infant and Child Development*, 9, 213–230.

Pettit, G., Bates, J. (1984). Continuity Of Individual Differences In The Mother-Infant Relationship From Six To Thirteen Months. *Child Development*, 55, 729-739.

Ramchandani, P., G., Domoney, J., Senth, V., Psychgiou, L., Vlochos, H., Murray, L. (2013). Do Early Father–Infant Interactions Predict The Onset of Externalising Behaviours in Young Children? Findings From A Longitudinal Cohort Study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(1), 56–64.

Ramchandani, P.G., Psychgiou, L. (2009). Paternal Psychiatric Disorders and Children's Psychosocial Development. www.thelancet.com, 374, 646-653.

Sakman, E. (2011). Effects Of Attachment Security, Threat, And Attachment Figure Primes On Cognitive Attentional Task Performance. A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University.

Seven, S. (2006). 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri Ile Bağlanma Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara, 2006.

Sevil, Ü., Özkan, S. (2007). Fathers' Functional Status During Pregnancy and The Early Postnatal Period. *Midwifery*, 25, 665–672.

Simsıkı, H. (2011). Baba Katılımının Ebeveyn Tutumu, Bağlanma Stili Ve Çift Uyumu Açısından İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Soysal, Ş. ve ark. (2005). Bebeklik Döneminde Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8, 88-99.

Soysal, Ş., Ergenekon, E., Aksoy, E. (1999). Yenidoğan Döneminde Hastanede Uzun Süreli Tedavi Görmeyen Bağlanma Örüntüsü Üzerindeki Etkileri: Bir Olgu Sunumu. *Klinik Psikiyatri*, 2, 266-270.

Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Çocuk Yetiştirme Stillerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri Ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (44), 35-58.

Sümer, N. (2006). Ergenlikte Ebeveyn Tutum ve Davranışlarının Bağlanma Kaygısındaki Rolü. 11. Ergen Günleri, Konuşma Metni, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Şahin, H., Demiriz, S. (2014). Beş Aaltı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları ile Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 273-294.

Şen, S. (2007). Anneanne-Anne-Bebek Bağlanmasının İncelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Türköz, Y. (2007). Okul Öncesi Çocuklarda Bağlanma Örüntüsünün Problem Çözme ve Açık Bellek Süreçlerine Etkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Tüzün, O., Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.

Uluç S. ve Öktem F. (2010). Okul Öncesi Çocuklarda Güvenli Yer Senaryoları ve Kişilerarası Beklentiler Arasındaki İlişkiler. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(3), 139-147.

Üstünöz, A. Güvenç, G. Akyüz, A. Oflaz, F. (2010). Comparison of Maternal and Paternal-Fetal Attachment in Turkish Couples. *Midwifery*, 26, 1-9.

Yalçın, J. (2010). Anne Bebek arasındaki Bağlanma Olgusunun İnfantil Kolik İle İlişkinin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, D., S. (2013). Prenatal Anne–Bebek Bağlanması. *Hemşirelikte Eğitim Araştırma Dergisi*, 10(3), 28-33.

Warren, S.L., Huston, L. (1997). Child and Adolescent Anxiety Disorders and Early Attachment. *Journal of The American Academy of Children and Adolescent Psychiatry*, 36(5), 637-644.

Webster, J.D. (1998). Attachment Styles, Reminiscence Functions, and Happiness in Young and Elderly Adults. *Journal of Aging Studies*, 12 (3), 315-330.

Woodworth, S., Belsky, J., Keith, C. (1996). The Determinants of Fathering During the Child's Second Year and Third Years of Life: A Developmental Analysis. *Journal of Marriage and Family*, 58(3), 679-692.

Verissimo, M., Santos, A., Vaugh, B., Torre, N., Monteiro, L., Santos, O. (2011). Quality Of Attachment To Father And Mother And Number Of Reciprocal Friends. *Early Child Development and Care*, 181(1), 27–38.

FORMLAR

EK-1

ANKET FORMU

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik sorular bulunmaktadır. Lütfen her soruyu dikkatlice okuyup size en yakın gelen seçeneği işaretleyiniz. Her maddeyi cevapladığınızdan emin olunuz. Verdiğiniz bilgiler yalnızca bu çalışma için kullanılacak ve herhangi bir şekilde paylaşılmayacaktır.

Katılımınız ve desteğiniz için teşekkür ederiz.

Yard. Doç.Dr. Serap BALCI

Sermin Dinç

İ.Ü. Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi

İ.Ü. Florence Nigtingale Hemşirelik Fakültesi

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

1- Yaşınız:.....

2- Eğitim Durumunuz

() Okur-yazar () İlköğretim () Lise () Üniversite

3- Mesleğiniz:.....

4- Doğduunuz Yerin Bölgesi:

() Akdeniz Bölgesi () Ege Bölgesi () Karadeniz Bölgesi

() Marmara Bölgesi () İç Anadolu Bölgesi () Doğu Anadolu Bölgesi

5- Eşinizin Yaşı:....

6- Eşinizin Öğrenim Durumu:

() Okur-yazar () İlköğretim () Lise () Üniversite

7- Eşinizin Mesleği:

8- Kaç yıllık evlisiniz: () 2 yıldan az () 3-5 yıl () 6-8 yıl () 9 yıl ve üstü

9- Maddi durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

10- Genel olarak kendi ailenizle (anne, baba, varsa kardeşleriniz) ilişkileriniz nasıldır?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü

11- Çocukken size kim baktı?

- Anne/baba ()
 Sadece anne ()
 Sadece baba ()
 Büyükanne ()
 Kreş ()
 Bakıcı ()
 Diğer:.....

12- Kendi çocukluğunuzu değerlendirmeniz gerekirse aşağıdakilerden hangisi sizin çocukluğunuzu **en iyi** yansıtır?

- Mükemmel () İyi () Orta ()
 Kötü () Çok kötü ()

13- Kaç çocuğunuz var?.....

14- Şimdiki çocuğunuz isteyerek mi oldu? () Evet () Hayır

(Eğer 1'den fazla çocuğunuz varsa 15. soruyu cevaplayınız)

15- Bundan önceki çocuk/çocuklarınız isteyerek mi oldu? () Evet () Hayır

16- Çocuğunuza kim bakıyor? () Eşim () Büyükanne () Bakıcı () Diğer.....

17- Çocuğunuzla günde kaç saat vakit geçiriyorsunuz?

- () Hiç () 1 saatten az () 1-2 saat () 3-4 saat () 5 saat ve üstü

18- Sizce bu zaman yeterli mi? () Evet () Hayır

19-Çocukken babanızla oyun oynar mıydınız? () Evet () Hayır

20-Çocuğunuzla oynarken keyif alıyor musunuz? () Evet () Kısmen () Hayır

21-Çocuğunuz da sizinle oynamaktan keyif alır mı? () Evet () Kısmen () Hayır

22-Çocuğunuzun yemek yeme, banyo, tuvalet gibi fiziksel ihtiyaçlarını gidermesinde sorumluluk alıyor musunuz? () Evet () Hayır

23-Eşinizle çocuğunuzun bakımı konusunda iş bölümü yapıyor musunuz?

- () Evet () Hayır

24-Sizce babaların çocuklarının bakımına katılması onlarla oynaması çocuğun gelişimi için ne kadar önemlidir?

- () Çok önemli () Orta derecede önemli () Önemsiz

25-Genel anlamda çocuklarla iletişimimiz nasıldır?

- () Çok iyi () İyi () Orta () Kötü

EK-2 BABA - BEBEK BAĞLANMA ÖLÇEĞİ

1. Bebekle ilgilendiğim zamanlar kızgınlık veya öfke hissediyorum;
 - a. Her zaman
 - b. Sık sık
 - c. Ara sıra
 - d. Çok nadir
 - e. Hiçbir zaman
2. Bebekle ilgilendiğim zamanlar, onun huysuzlaştığını ve beni üzmeye çalıştığını hissediyorum;
 - a. Her zaman
 - b. Sık sık
 - c. Ara sıra
 - d. Çok nadir
 - e. Hiçbir zaman
3. Son iki hafta içinde bebek ile ilgili duygularımı şöyle tanımlıyorum;
 - a. Hoşlanmama
 - b. Bebeğe karşı güçlü duygularım yok
 - c. Zayıf sevgi
 - d. Orta düzeyde sevgi
 - e. Yoğun sevgi
4. Bebeğimin neye ihtiyacı olduğunu ya da ne istediğini anlayabiliyorum;
 - a. Her zaman
 - b. Sık sık
 - c. Ara sıra
 - d. Çok nadir
 - e. Hiçbir zaman
5. Bebeğimle olan etkileşim seviyemi göz önüne alırsak şöyle olduğuma inanıyorum;
 - a. Benimle aynı durumdaki çoğu babadan çok daha fazla ilgiliyim.
 - b. Benimle aynı durumdaki çoğu babadan biraz daha fazla ilgiliyim.
 - c. Benimle aynı durumdaki çoğu babayla aynı seviyede ilgiliyim.
 - d. Benimle aynı durumdaki çoğu babadan biraz daha az ilgiliyim.
 - e. Benimle aynı durumdaki çoğu babadan çok daha az ilgiliyim.
6. Bebeğimle birlikteyken sıkıldığımı hissediyorum;
 - a. Her zaman
 - b. Sık sık
 - c. Ara sıra
 - d. Hiçbir zaman
7. Bebeğimle birlikte diğer insanların yanındayken onunla gurur duyduğumu hissediyorum;
 - a. Her zaman
 - b. Sık sık
 - c. Ara sıra
 - d. Hiçbir zaman

8. Bebekle ilgilenmeye ve onun bakımına mümkün olduğu kadar katılmaya çalışıyorum;
- a. Doğru b. Doğru değil
9. Kendimi(eşim dışında) çevremdeki insanlarla bebek hakkında konuşurken buluyorum;
- a. Hergün birçok kez b. Hergün birkaç kez c. Günde bir kez d. Nadiren
10. Bebekten ayrılmam gerektiği zamanlar kendimi;
- a. Her zaman üzgün hissederim (ya da ondan ayrılmak her zaman zor gelir)
- b. Sık sık üzgün hissederim (ya da ondan ayrılmak sık sık zor gelir)
- c. Hem üzüntü hem de rahatlama duygularını birlikte hissederim.
- d. Sık sık rahatlamış hissederim (ve ayrılmak sık sık kolay gelir).
- e. Her zaman rahatlamış hissederim (ve ayrılmak her zaman kolay gelir).
11. Bebekle birlikteyken;
- a. Her zaman çok doyum alıyorum.
- b. Sık sık doyum alıyorum.
- c. Ara sıra doyum alıyorum.
- d. Çok nadir doyum alıyorum.
12. Bebekle birlikte olmadığım zamanlar, kendimi onu düşünürken buluyorum;
- a. Her Zaman b. Sık sık c. Ara sıra d. Çok nadir e. Hiçbir zaman
13. Bebekle birlikteyken;
- a. Genellikle onunla geçirdiğim zamanı uzatmaya çalışırım.
- b. Hiçbiri
- c. Genellikle onunla geçirdiğim zamanı kısa tutmaya çalışırım.

14. Bebekten bir süre uzak kaldığımda, onunla tekrar birlikte olmak için genellikle şöyle hissedirim;

- a. Bu düşünceden yoğun bir keyif alırım
- b. Bu düşünceden orta düzeyde keyif alırım
- c. Bu düşünceden çok az keyif alırım
- d. Bu düşünce hakkında hiçbir şey hissetmem.
- e. Bu düşünce hakkında olumsuz hislerim olur.

15. Geçen üç ay süresince, beş dakika ya da daha fazla süreyle kendimi uyuyan bebeği izlerken buluyorum;

- a. Her zaman
- b. Sık sık
- c. Ara sıra
- d. Hiçbir zaman

16. Artık bebek hakkında şöyle düşünüyorum;

- a. Tam olarak benim bebeğim gibi.
- b. Biraz benim bebeğim gibi.
- c. Henüz gerçekten benim bebeğim gibi değil.

17. Bebek nedeniyle vazgeçmek zorunda kaldığımız şeyleri düşününce;

- a. Ona çok fazla kızdığımı görüyorum
- b. Ona orta düzeyde kızdığımı görüyorum
- c. Ona çok az kızdığımı görüyorum
- d. Ona hiç kızmıyorum

18. Geçen üç ay süresince, kendime zaman ayıramadığımı ve kendi uğraşlarımı sürdüremediği hissediyorum;

- a. Her zaman
- b. Sık sık
- c. Ara sıra
- d. Hiçbir zaman

19. Bebeğimle birlikte olduğum zaman genellikle;

- a. Çok sabırsızım
- b. Biraz sabırsızım
- c. Biraz sabırlıyım
- d. Çok sabırlıyım

EK-3**BİLGİLENDİRME ve ONAM FORMU**

Bebeklik dönemi olarak bilinen 0-12 ay bebeğin fiziksel, zihinsel, duygusal yönden en hızlı geliştiği dönemdir. Bu dönemde bakım veren kişiye ihtiyaç duyan bebek, gereksinimleri karşılandığında bakım vericisiyle sağlıklı bir bağlanma ilişkisi kurar. Güvenli gelişen bağlanma; çocuğun duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunur.

Babanın bebekle ilgilenmesi, bakımına katılması, onunla oyun oynaması baba ve bebek arasındaki bağlanmayı güçlendirir. Baba-bebek arasında gelişen sağlıklı bir bağlanmanın ise bebeğin ileriki yaşlarında, çevresi ile rahat ilişki kurabilen, mutlu, bağımsız, araştırmacı bireyler olmasını desteklediğini belirtmektedir.

Bu araştırmada 6 aylık bebeği olan ***babaların bebekleriyle olan bağlanma durumunun*** incelenmesi amaçlanmıştır.

Konu ile ilgili bir Anket Formu ve Baba Bebek Bağlanma Ölçeği kullanılacaktır. Tamamen akademik amaçlı olan bu araştırma için herhangi bir ücret talep edilmeyecektir. Çalışmaya katılıp katılmama konusunda hiçbir zorunluluk yoktur. İstemediğiniz takdirde bu çalışmadan çekilme hakkına sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmada kayıtlar uygun şekilde ve araştırmacı tarafından toplanacak, veriler güvenli bir şekilde saklanacaktır. Katılımınız ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederiz.

Yard. Doç. Dr. Serap BALCI

Araştırmacı Sermin Dinç

Yukarıdaki açıklamayı okudum, çalışma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlar doğrultusunda yayınlanmasına **izin veriyorum**.

Tarih:

Adı Soyadı:

İmza:

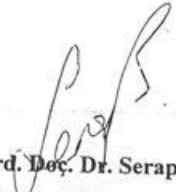
EK-4

KURUM İZİNİ

10.02.2012

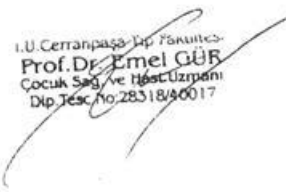
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA,

Danışmanlığında yüksek lisans eğitimini sürdüren Sermin Dinç'in "Deneyimli ve Deneyimsiz Babalarda Baba-Bebek Bağlanma Durumunun Karşılaştırılması" konulu tez çalışmasını İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı bünyesinde bulunan Sağlam Çocuk polikliniğinde yapabilmesi için gerekli iznin verilmesi konusunda gereğini saygılarımla bilgilerinize arz ederim.

Yard. Doç. Dr. Serap Balci
İstanbul Üniversitesi

Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

izin verildi

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Prof. Dr. Emel GÜRBÜZ
Çocuk Sağ. ve Hast. Uzmanı
Dip. Teşc. No: 28318/40017

Ek- 5

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 99984023/8276
Konu:

17.12.2013

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanlığı'na
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

İlgi: 02.12.2013 tarihli 1129 sayılı yazınız ve ekleri.

Anabilim Dalınızda 2010-2011 öğretim yılı güz yarıyılında başladığı Yüksek Lisans eğitimine Yard.Doç.Dr.Serap Balcı'nın danışmanlığı altında devam eden 5672 no'lu **Sermin Dinç** hakkındaki ilgi yazınız ve dosyası Yönetim Kurulumuzun 10.12.2013 tarihli 45 sayılı toplantısında incelenmiş, adı geçen öğrencinin Yönetim Kurulumuzun 27.12.2011 tarihli 50 sayılı toplantısında kabul edilen "Deneyimli ve Deneyimsiz Babalarda Baba-Bebek Bağlanmasının Karşılaştırılması" başlıklı tez konusunun "Baba-Bebek Arasındaki Bağlanma Durumu ve Bunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi" olarak değiştirilmesi uygun görülmüş olup, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna başlık değişikliği hususunda bilgi verilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Danışman öğretim üyesine ve öğrenciye duyurulmasını rica ederim.

Prof. Dr. Murat HÖKELEK
Müdür

Ek-6

Sayı : 83045809/4035
Konu:

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

İstanbul/...../.....

11 Şubat 2014

I.Ü. Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi
Dekanlığına

İLGİ: 23.12.2013 tarihli, 3106 sayılı yazınıza:

Fakülteniz öğretim üyesi Yard.Doç.Dr.Serap BALCI'nın danışmanlığında Yüksek Lisans Öğrencisi Sermin DİNÇ'in yürütücülüğünde "Deneyimli ve Deneyimsiz Babalarda Baba-Bebek Bağlanma Durumunun Karşılaştırılması" başlıklı çalışmasına ait; tez çalışmasının içeriği değiştirilmeden çalışma başlığının "Baba -Bebek Arasındaki Bağlanma Durumu ve Bunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi" olarak değiştirilmesi hakkında ilgi yazınız ve ekleri 04 Şubat 2014 tarihinde toplanan Fakültemiz Klinik Araştırmalar Etik Kurulunca müzakere edilmiş ve uygun bulunmuş olup; tarafınıza gönderilmesine karar verilmiştir. Bilgilerinizi,arz ederim.

Prof.Dr. Özgür KASAPÇOPUR
Klinik Araştırmalar
Etik Kurulu Başkanı

Eki
1 dosya

Karar No:A-23	Tarih:03 Nisan 2012
BİLGİLERİ	Yard.Doç.Dr. Serap BALCI'nın danışmanlığında Yüksek Lisans Öğr. Şermin DİNÇ'in sorumluluğunda yapılması tasarlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen klinik araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üyelerinin oy birliği ile karar verilmiştir.
İŞLEM ESASI	İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu
ETİK KURUL BAŞKANI UNVANI/ADI/SOYADI:	Prof. Dr. Fatih ALTINDAŞ

ETİK KURUL ÜYELERİ

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	İlişki *	Katılım **	İmza
Prof. Dr. Fatih ALTINDAŞ (başkan)	Anesteziyoloji ve Reanimasyon	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	K	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Öner SÜZER (başkan yardımcısı)	Tıbbi Farmakoloji	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Özgür KASAPÇOPUR (raportör)	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Mehmet Rıza ALTIPARMAK	İç Hastalıkları	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Mahmut Reha BAYAR	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Sebahattin SALP	Nöroloji	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Fahri ERDOĞAN	Ortopedi ve Travmatoloji	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Mehmet Faik ÖZÇELİK	Genel Cerrahi	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Nuran Şenel BEŞE	Radyasyon Onkolojisi	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	K	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Suphi VEHİD	Halk Sağlığı	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Ertan YURDAKOŞ	Fizyoloji	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Hatun Hanzade DOĞAN	Deontoloji	İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	K	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Muhlis Cem AR	İç Hastalıkları	İst. Eğitim ve Araştırma Hast.	E	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	
Avukat Ayfer DİKMEN	Ticaret ve Sağlık Hukuku	Serbest Hukuk Bürosu	K	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	ANKARADA
Zümrüt GAMLI	Emekli Öğretmen	Sivil Üye	K	E ☐ H ☐	E ☐ H ☐	

* :Araştırma ile İlişki

** :Toplantıda Bulunma

30.4.2012
Fatih ALTINDAŞ

EK-7

ÖLÇEK İZNI

Merhaba Oya Hanım;

Ben İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği bölümünde yüksek lisans yapıyorum. Tezimde; anne-baba-bebek bağlanması arasındaki ilişkiyi incelemek istiyorum. Bunun için maternal bağlanma ölçeği ve baba bağlanma ölçeğini kullanmak istiyorum. Bu ölçekleri kullanmam konusunda izninizi rica ediyorum, ilginiz için şimdiden teşekkür ediyorum. Ayrıca bu konuda izniniz olursa ölçekleri acaba bana ulaştırabilir misiniz?

Saygılarımla.

Sermin DİNÇ

19/12/2011

Ek

Merhaba Sermin

tez çalışmanın konusu çok güzel öncelikle bu konuda seni tebrik ediyorum.

Ekte MAI ile ilgili dosyayı gönderiyorum

Çalışmada başarılar diliyorum

Doç. Dr. Oya Kavlak

EGE ÜNİVERSİTESİ

Duygu GÜLEÇ

08/02/2012

Merhabalar, ölçeğin yaptığımız geçerlik güvenirlik sonuçlarıyla ilgili bilgi ve puanlandırılmasını ekte gönderiyorum. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla....

Duygu GÜLEÇ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Sermin	Soyadı	Dinç
Doğ. Yeri	Bandırma	Doğ. Tar.	29/12/1986
Uyruğu	T.C.	TC Kim No	
Email	sermindnc@gmail.com	Tel	

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mez. Yılı
Doktora		
Yük.Lis.		
Lisans	Trakya Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi	2009
Lise	Kemal Pireci Lisesi	2004

İş Deneyimi (Sondan geçmişe doğru sıralayın)

	Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
1.	Çocuk Cerrahisi YDYBÜ Hemşiresi	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	2009-2013
2.	Çocuk Hastalıkları PYB Hemşire	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	2013-

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*	KPDS/ÜDS Puanı	(Diğer) Puanı
İngilizce	İYİ	Orta	Orta		56,2

*Çok iyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendirin

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
LES Puanı	82	80	78
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Office programları (Word, Exel, P. Point)	iyi

Yayınları/Tebliğleri Sertifikaları/Ödülleri

Özel İlgi Alanları (Hobileri): Sualtı dalış, yüzme, fotoğrafçılık, enstrüman (yan flüt), Arkeoloji (Lisans Eğitimi)